

VÁSÁRNAPI

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI

HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
Telefon: 11—55—62.
Postatakarékpénztári csekk száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VÁSÁRNAP

Előfizetési díjak a Képes Híradó-val, valamint
a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként
kiadott „Kiadós gazdasági előadások” című füze-
tekkel együtt: egész évre 4, félévre 2, negyed-
évre 1 P.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P

Budapest, 1939.

XX. évfolyam, 30. szám.

Julius hó 23.

Bábel tornya,

a bibliai kor legnagyobb szerűb-
nek elképzelt építménye, tudva-
lévően sohasem készíthetett el,
mert az emberek, akik a falakon
dolgoztak, ezerféle nyelven kezdtek
szólani és nem értették meg egy-
más szavát, gondolatát... A
sokat szenvedett magyar nép nem
tűzött maga elé ilyen kevély célt;
nem akar mást, csak megépíteni
újra Szent István Birodalmát,
amely ezer esztendő viszontagsá-
gait átvészelte, de amelyet külső
erők szétromboltak. És most, ami-
kor az újraépítés hatalmas mun-
kája már-már sikerrel kecsegtet,
amikor már a csüggedésre hajla-
mosak lelki szemei előtt is ki-ki-
bontakoznak az új ezeréves da-
colni tudó új ország körvonalai,
a gyönyörű bibliai példázatra kell
gondolnunk. Pestvármegye alis-
pánja mutatott rá legutóbbi jelen-
tésében arra, hogy a mezőgazda-
sági munkavállalók — munkások
— és munkaadók között sűrűn
előfordult, hogy — akár annak
idején a bábéliek — nem értették
meg egymás szavát; a munkavál-
lálók szélsőséges izgatókra hall-
gatva, igényekkel álltak elő és
veszélyeztettek a termelés, az
építőmunka rendjét. A mai kormá-
nyzat és természetesen a *Va-
sárnap* is a szociális igények ki-
elégítésére törekszik, de óva int
mindenkit, ne essen abba a hi-
bába, hogy ígéretek, izgatások ha-
tása alatt veszélyeztesse a nagy
művet, az ezeréves ország újra-
építését. Mindenki, aki ma a babilo-
ni hangzavart akarja a magyar
szívek között felidézni, aki éket
ver magyar és magyar, az egyes
társadalmi rétegek közé, ezt a célt
veszélyezteteti és a magyarság el-
lenségének tesz tudva, vagy akarat-
latlanul szolgálatot...

Csodát mivelték

valósággal azok a sopronmegyei
orvosok, akik két község lépfenés
hussal megmérgezett lakóit meg-
mentették a borzalmas kínoktól és
a haláltól, sürgősen beoltva azt a
közel félezer embert, akik a kény-

szervágás utján kimért két lép-
fenés állapot huszából estek. Azok a
nem állatorvos „huszvizsgálók”,
akiknek tudatlansága a tömeg-
mérgezést lehetővé tette, elvették
büntetésüket, a megmérgezte-
ket sikerült megmenteni, mégis
ki kell fejeznünk mélységes meg-
döbbenésünket, sőt szégyenkezé-
sünket amiatt, hogy a szerencsét-
len emberek nagyrészt, ugyszól-
ván, erőszakkal kellett beoltani;
inkább letagadták, eltitkolták,
hogy a halálos mérget szerveze-
tekben hordják, hogy az oltást
elkerüljék. Babona, előítélet, bi-
zalmatlanság tartotta vissza az

embereket attól, hogy megmenté-
sük egyetlen létező lehetőségét
igénybevegyék, akkor, amikor —
mint azt mai számunkban megírjuk
— nyugodtan szedték be emberek
azt a valóban mérgezőhatású „csod-
dazert”, amelyet aljas gazfickók a
vásárban, vagy valahol az árok-
szélen sóztak rájuk, drága pénzért.
A kipróbált, igazi csodaszerben
nem biznak, szinte le kell fogni
őket, hogy akarataik ellenére meg-
mentsék őket a haláltól, de bízó
lélekkel szedik be a kutyvalékok,
amelyet titokban vásárolnak... A
sopronmegyei eseteknek bizony
ez a legmegdöbbentőbb részlete...

Teleki Mihály gróf nyilatkozata a hegyközségi törvény módosításáról és a gyümölcsértékesítésről

A Hegyközségi Szemle
július hó 15-én megjelent száma-
ban Teleki Mihály gróf, földmü-
velésügyi miniszter nyilatkozatát
közli a hegyközségi tör-
vény módosításáról. A széleskörű
érdeklődésre számot tartó nyilat-
kozatból az alábbi részeket kö-
szöljük:

— Már a kecskeméti bornapon
nyilatkoztam a hegyközségi tör-
vénynek tervbevetett revíziójáról.
A hegyközségekről, valamint a
szőlő- és gyümölcsgazdálkodásról
szóló 1938: XXXI. t.-c. csak a
mult év őszén lépett életbe s hogy
a törvény megismerkedése körül
követett legfontosabb eljárás da-
cára, már ilyen hamar módosi-
tásra gondolok, annak oka a fel-
vidéki és kárpátaljai országgréz-
nek időközben bekövetkezett örv-
endetes visszacsatolása, amely
új szempontok meglelését tette
szükségessé.

— A törvény alapelvei és álta-

lános intézkedései azért természe-
tesen érvényben maradnak,

a törvény revíziójával csupán
az a célom, hogy ezt a terme-
lési ágat, amely sok kisem-
bernek képes kenyeret adni,
még nagyobb mértékben a
kisemberek kereseti forrá-
sává tegyem.

— Természetesen figyelemmel
leszek arra, hogy a törvénynovel-
lával a szervezett értékesítés örv-
endetes eredményeit ne kockáztas-
sam. Hiszen a törvénynek célja,
hogy a szőlősgazdák a termelés-
nek hegyközségi megszervezésével
a hatóságnak azt a szervezési
munkáját támogassák, amelynek
segítségével a mélyponthoz ké-
pest, már eddig is háromszoro-
sára sikerült a bor árát felemel-
nünk!

— A kínálat szabályozása, a
minőség emelése s mindaz, ami e
kettős cél eléréséhez szükséges in-

tézkedés, a hegyközségeknek to-
vább is feladatát kell, hogy ké-
pezze. Hiszen a hegyközségi in-
tézmény nálunk nem új, a magyar
szőlősgazdák hegyközségi társulás
útján már kétszáz évvel ezelőtt
minden hatósági kényszer nélkül
is megtették mindent az előbb
mondott célok érdekében. A hegy-
községi törvény a hagyományos
gazdaerény újraélesztésével és
ápolásával egyesíti a kormányzat
támogatását. Az egyesült erővel
elért eredményeket a nép szá-
zeire javára fogjuk gyümölcsöz-
tetni, mert nem szabad elfelejté-
nünk, hogy

a szőlőtermelés, amely az or-
szág csaknem egymillió lakosá-
ának ad már eddig is kenyere-
t, a tervezett fejlesztéssel
még sokaknak nyújthat meg-
élhetést.

— A hegyközségi törvény nem-
csak szőlő-, hanem a gyümölcs-
gazdálkodásra is vonatkozik. Hála
a magyar éghajlat minőségtermelő
képességének, a régi gazdáinktól
öröklött céltudatos munka eredmé-
nyeinek s a magyar kormány
ujjabbeletit, széles alapon nyugvó
tervszerű intézkedéseinek, a ma-
gyar gyümölcs hódító erővel ren-
delkezik s a magyar kormány
mindent meg is tesz, hogy a ma-
gyar gyümölcs európai diadalutját
egyensse.

— A visszatért északi ország-
réz gyümölcstermése s a csonka-
országban teljes termőre forduló
újabb gyümölcsösök természetbe-
lete az ország gyümölcsfeleslegét
lényegesen megnövelték.

Eddigi berendezéseinket és
technikai felkészültségünket
ezért fokoznunk kell.

A kivitelre kerülő gyümölcs elő-
hűtésére és a belföldön fogyasztá-
sra kerülő gyümölcs elraktározá-
sára szolgáló hűtőházaknak már
eddig is keresztülvitt építkezését
lényeges mértékben fejlesztenünk
kell s a vasúti hűtőkocsik parkját
is növelni fogjuk.

— Gondoskodnunk kell arról is,
hogy a friss gyümölcs kivitelének
és a belfogyasztásnak emelése mel-
lett, gyümölcsfeleslegünknek egy
részét feldolgozott állapotban is
értékesíthessük, így pulpa, lé, fo-
lyékony gyümölcs, pálinka, aszalt
gyümölcs s a most előkészítés
alatt levő gyümölcscsára alakjában.

— Természetesen megtettünk
mindent, hogy megnövekedett gyü-
mölcsfeleslegünket a külföldön
már ebben az időnyben is minél
nagyobb mennyiségben elhelyez-

BESZÉLŐ SZÁMOK

A központi statisztikai hivatal közlése szerint június hónapban a behozatal értéke 42.0 millió pengő volt (1938. évi június hónap-
jában 34.4 millió pengő), a kivitel értéke pedig 43.5 (36.5)
millió pengőt tett. Az e havi kereskedelmi mérleg tehát 1.5 (2.1)
millió pengős aktívummal zárult.

Az 1939. év első felében behozatalunk értéke 243.8 (200.3)
millió pengő, kivitelünk értéke pedig 281.8 (251.6) millió
pengő volt. A kereskedelmi mérleg a mult év első félévének 51.3
millió pengős aktívumával szemben az idén 38 millió pen-
gős kiviteli többletet mutat.

hesztük. Az egyes államokkal megkötöttük a vonatkozó szerződéseket s ezek nagy gyümölcsmennyiségek elhelyezését teszik lehetővé.

Lengyelországba 1210 vagon gyümölcsöt vihetünk ki, Németországba pedig 13 millió márká összértékű mennyiséget.

A teljes termőre fordult gyümölcsösök és a visszatért Felvidék termésével gyarapodott országos felesleget azonban nem helyezhetjük el eddigi természetes felvevő piacainkon s ezért új piacokat kell keresnünk. Különösen az angliai kivitt szándékunkunk elősegíteni és kilátásunk van arra, hogy Svájcban is lényeges mennyiséget fogunk elhelyezni.

Shvoy püspök szentelte fel az Antal-telepi új templomot

Antal-telep a Balaton partján fekszik. Évekkel ezelőtt türes, erdős telek volt, mindaddig, amíg a Budafoki Keresztény Ifjak Egyesülete üdülő székházát meg nem építette Czermann Antal dr. elnök, országgyűlési képviselő kezdeményezésére. A nyaralótelep elnevezését Pádua nagy szentjéről kapta.

Egymásután épültek a kis villák, majd a hatalmas emeletes székház, amelynek felépítéséhez a kis cserkészektől egészen a legmagasabb méltóságot viselőig áldozatos lélekkel és közmunkával mindenki hozzájárult.

A székház elkészülte után templom, az Isten háza volt az Antal-telepiek titkos álma. Czermann Antal képviselő és felesége hősiessé lélekkel hirdették, hogy az építéshez semmi más nem kell, csak lélek, amely majd megteremtí az Isten házáért. 1938 július 10-én tették le a gyönyörű Árpád-kori stílusban épült templom alapkövét, amelyet most szentelt fel Shvoy Lajos megyés püspök, fényes papi segédlettel. A magasztos ünnepségen ott láttuk nemcsak a környék gazdaközösségét, nyaralóit, cserkészzeit, vezetőit, hanem Závorszky Nándort, Budafok város polgármesterét; Schleier Imre dr. ügyészt; Holló Ferenc budafoki egyházközségi elnököt; Sági Károly uradalmi főintézőt; Kiss Gyuláné főldbírtost; Pisch József mőri bírót; Mure József budafoki, Somogyi Imre udvardi gazdaköri elnököket.

Rátónyi Sándor igazgató-tanító vezetésével a épükhí mise alatt a móri dalárda énekelte szebbnél-szebb egyházi dalokat, majd Szabó Farkas dr. esperes-plébános vezetésével megtörtént a gyönyörű templom felszentelése. Szentiványi Károly ráfóti prépost magasszárnyalású ünnepi beszédet mondott, utána pedig az Isten új hajlékában aranymiséjét mondotta el. A lélekemelő ünnepség a Himnusz és a pápai himnusz elénkelésével ért véget.

Nem gazdaságos a sertés- és baromfi tenyésztés

a törvényesen védett
Rákoshelyi baktériumölő
nélkül. Kapható és megrendelhető csak
IFJ. AULITZKY OTTÓ
Budapest, VII. Dobány-utca 84. II. sz.
Áraski Demjonnal az Budapest
3 4 6 8 10 15 20
370 480 710 910 1080 16- 2120
Tanulmányos prospektus e lap
olvasóinak ingyen!

A HÉT POLITIKÁJA

A miniszterelnök a Felvidéken

Telesi Pál gróf miniszterelnök július 16-án, vasárnap megtekintette a rimaszombati egyetemi munkatáborot, majd a körökben tett látogatást, ahol hosszasan elbeszélgetett a tagokkal, hogy megismerje a helyi viszonyokat.

Rimaszombatról a miniszterelnök, előzetes bejelentés nélkül, Feledén tett látogatást, ahol azonban nyomban felismerték és lelkes ünnepélyben részesítették. Feledről Telesi Pál gróf Rimaszombatra tért vissza, majd ebéd után meglátogatta a Rima partján táborozó cserkészeket. Délután Losoncra utazott a miniszterelnök, ahol ugyancsak a körökben a jelenlévőkkel elbeszélgetett. A miniszterelnök a polgári körben vacsorázott, majd különvonaton visszatért Budapestre.

Hóman Bálint előadása a magyarság feladatairól

Hóman Bálint kultuszminiszter „A mai magyarság életrajza” című előadásorozat keretében július 15-én Székesfehérvárott nagyhatású előadást tartott. A miniszter előadásában kifejtette, hogy az ifjúságnak meg kell éreznie, hogy a mult, jelen és jövő szerves összefüggének egymással és a mult hagyományainak erőszakos félretétele nem szolgálja a

korszerű haladás, hanem a rombolás ügyét. Viszont a korszerű reformok hátráltatása sem a hagyományos rend fenntartására vezet, hanem emésztő tespedést, vagy pusztító forradalmat idéz elő. A nemzet hivatott vezetői mindenkor össze tudják egyeztetni a hagyományok tiszteletét a haladás eszméjével.

Az új árkormánybiztos kinevezése

A miniszterelnök az átalakulás hatályosabb ellenőrzésére az árellenőrzés országos kormánybiztosává Kacsóh Bálint dr. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszteri miniszteri osztálytanácsost nevezte ki.

A szakszervezetek megrendszabályozása

Mint ismeretes, a belügyminiszter a munkásság köréből érkezett panaszok alapján, a magyarországi szakszervezetek ellen vizsgálatot rendelt el. A vizsgálatot, amely egy szakszervezeti tanácsnál, mint több szakszervezetnél többféle szabálytalanságot állapított meg, a miniszter most beszüntette és kiadott rendelkezései betartásának ellenőrzésére Barakovich-Bács László belügyminiszteri osztálytanácsost miniszteri biztosi hatáskörrel megbízta.

NAGYVILÁG

Oldódik-e a világhelyzet, vagy csomósodik, feleletet ember aligha adhatna rá. Ha a szavak bekések, a tettek erőteljesebbek. Ha viszont tetteket nem észlelünk, a szavak gránátjai dübörögnének. Olyanformán van most egymással a világ két szembenálló tábora, mint a sehoj összeférni nem tudó két haragos, amikor összetalálkozik. Kérde az egyik:

— Hova megy kend?

A másik haragosan mordul válasza:

— Hogy meri kend rám fogni, hogy megyek, amikor jövőbe!

S már kész is a bál közöttük, akár farkasbortra is.

A bizonyos, hogy jön-megy az egész világ, csak azt nem tudni, hogy honnan és hova. És az is nyilvánvaló, hogy olyanforma jóindulattal mérlegeljük egymás szándékát, mint a szobanforgó két atyafi.

Az angol, aki minden időben a világ legbekésebb nemzetének szerette tartatni magát, most a legbarátságosabb. Nem csinál titkot belőle, sőt dicsésként vele, hogy milyen mérhetetlen összeget áldozott a fegyverkezésére.

A mi pénzünk szerint közel husz milliárd pengőt, néhány hónap alatt.

Tényleges állományához félmillió embert szolgáltató fegyverbe s olyan flottafelvonulásra, légibemutatóra készül, hogy a nagy világháború legszédítőbb méreteit is megközelíti. Mindenesetre hatást akar gyakorolni az események további fejlődésére.

De eléri-e a célját? Aligha hihetjük. Sem a németet, sem az olaszt, legkevésbé a japánt megfélemlíteni

jelek szerint, távolabb áll a megvalósulástól, mint eddig bármikor. Ez a nagy, lomha terület a maga óriási tömegeivel a világháború vízvívataiban is legelőször omlott össze, pedig akkor a mindenható cár kozákjai védtek és sarkalták. Ma a világ-bővítő maszlak szomorú sivatagja. A szovjet urai nem szívesen engednék piszkos kártyáikba belélni, ami világháború kitérőse esetén elkerülhetetlen lenne. Minden igyekezetük odairányul, hogy a veszedelmes játékból kimaradjanak.

Szívesebben várnák meg, amíg a többiek tehetetlenre marcangolnak egymást, hogy aztán pihent erővel valószínűsítsék meg világbomlasztó céljaikat.

Ezzel azonban a nyugati hatalmak közvéleménye is tisztában van, s ha nem is lát a politikától fertőzött szovjet-hadseregben döntő tényezőt, mindenesetre érdeklődik akarja venni, hogy később ellensége ne lehessen. Kétlélű fegyver így is, az bizonyos, de a fogóját keresik, amelyet a ravasz georgiai Sztalin ma még göröcsösen szorongat vergőzős markában. Ki tudja, meddig?

A távolkeleti események sem tisztázódnak. Chamberlain angol miniszterelnök erőlyesen hangoztatta az alsóházban, amikor a tiencini helyzet javulásáról beszélt, hogy Anglia nem tűr beavatkozást külpolitikájába más hatalom részéről. Erre egész Japánban angolelles népgyűléseket tartottak.

Az angol félhivatalos lap pedig vezércikkben állapította meg, hogy az angol-japán tárgyalások nem kecsegtetnek sikerrel.

A helyzet tehát az egész vonalon változatlan a túlnyomó többség kérdéseiben. Annál jelentőségesebb ráncok néznek, hogy a belgrádi sajtó Bulgária és Jugoszlávia szoros együttműködését hangsúlyozza. Egyben pedig megdöbben, hogy az utóbbi napokban számos román katonaszerződés menekült át a határon magyar területre. Legtöbb magyarországi, de van közöttük három hunyadmegyei származású román s egy dobudizai bolgár is.

A kiéhezett és lerongyolódva érkezett emberek megdöbbenő részleteket mondanak el a határszéli magyarság szenvedéseiről.

Hogy megbizhatatlan elemként kezelik őket, s tömegesen rendelik ki kényszermunkára. Emellett szándékosan éhezetik is. A kegyetlenség indoka, minden valószínűség szerint, az egész Romániában szállingózó rémhír, hogy Románia sem kerülheti el Csehország sorsát.

Mi csak annyit fűzhetünk ezekhez a kegyetlen intézkedésekhez: hogy a legkárosabb tanácsadó a rossz lelkiismeret. A világpolitika forgandóságában az utóbbi időben ez már többször bebizonyult. A román valóban nem tudja most magáról, hogy jön-e, vagy megy. A kérelhetetlen idők minden bizonnyal eljártak felette...

MINDEN ÚJ ELŐFIZETŐ a falusi polgár táborát erősíti!

Starace, a fascista párt főtitkára, táviratban üdvözölte a Falu-Gazdaszövetséget

A Falu-Gazdaszövetség hetedik olasz-magyar gazdaifjúsági résztvevőit, akik Szekeres László igazgató vezetésével Olaszországba érkeztek, Starace, a Fascista Párt főtitkára megleghangú táviratban üdvözölte. A távirat, amelyet Starace Szekeres Lászlóhoz intézett, a következőképpen hangzik:

„Igen nagy örömmel vettem tudomásul a magyar gazdaifjak Itália földjére való megérkezését. Köszöntöm a gazdaifjakon keresztül a legszívélyesebb barátsággal az egész magyar gazdátársadalmat, kívánva azt, hogy a csereakciók minél szorosabbra fűzzék össze nemzetünket. Starace.”

Gazdaifjaink — mint ismeretes — több hónapot töltenek Olaszország-

ban, ahol a kijelölt mintagazdaságokban tanulmányozzák az olasz mezőgazdasági életet. Az olasz-magyar gazdaifjúsági csereakcióknak mindkét részről máris mutatkoznak nagyszerű eredményei. Nemcsak nemzetgazdasági, hanem politikai szempontból is nagyon fontos, hogy a két baráti nemzet jövőendő gazdátársadalmi kölcsönösen megismerje egymást és kimelítse azokat a kapcsolatokat, amelyek évszázadok óta a magyar és olasz nemzet között fennállanak. Starace meleg távirata fényes bizonyossága annak, hogy maga az olasz nemzet nagy vezére, Mussolini is, érdeklődéssel kíséri a gazdaifjak csereakcióját.

Itt említjük meg, hogy az olasz gazdaifjak a napokban érkeznek meg Magyarországra.

Véget ért a mezőgazdasági ipari kongresszus

A mezőgazdasági ipari kongresszus szakoszlályai, amint azt megírtuk, sok nagyfontosságú kérdésben foglaltak állást és az elhangzott nagyrészt előadások a legfontosabb mezőgazdasági ipari problémákat közelebb vitték az egységes megoldáshoz.

A kongresszus utolsó napjaiban került nyilvánosságra a Kormányzó Ur Öföméltóságának az az elhatározása, amellyel a kongresszus külföldi előkelőségeit magas kitüntetésekben részesítette. A kitüntetettek nevében Ducos, a francia képviselőház alelnöke mondott köszönetet. A kongresszus magyar vezetésének tagjai is magas francia és belga kitüntéseket kaptak.

Hétfőn, július 17-én tartotta a kongresszus záróülését, amelyen Kállay Miklós elnök foglalta össze a kongresszus szép eredményeit és köszöntötte az északi államokban rendezett tanulmányutjáról hazaérkezett Kunder Antal kereskedelmi minisztert.

Guothfalvy-Dorner Zoltán dr. miniszteri tanácsos, a kongresszus főtitkára, tartotta meg ezután záróelőadását, amelyben beszámolt a kongresszus munkásságáról, majd Varga József iparügyi államtitkár tartott előadást, amelyben kifejtette a kongresszus jelentőségét és hangsúlyozta, hogy a tudósok és szakemberek munkáját nem befolyásolják világpolitikai események; ez a munka az emberiség jólétét és felvilágosodását szolgálja.

A kongresszus külföldi tagjai fejezték ki ezután még köszöneteiket, majd a kongresszus külföldi tagjai hódoló táviratot intéztek a Kormányzó Ur Öföméltóságához.

Kállay Miklós kongresszusi elnök záróbeszédét után a kongresszus vezetősége és a külföldi delegációk megkoszorúzták a Hősök emlékkövét, este pedig résztvettek a Kunder Antal kereskedelmi miniszter által a belügyminisztériumban rendezett buscestélyen.

A 23 éves fiatalembereket munkaszolgálatra hívták be

A honvédelmi törvény értelmében a jövőben a honvédelemben mindenkinek szolgálatot kell teljesíteni, kinek fegyverrel, kinek ásvál a kezében; tehát „minden magyar ember honvéd”. A honvédelmi törvény a kötelező munkaszolgálatot is életbe léptette. Július 15-én, szombaton történtek az első bevonulások a munkatáborokba. Az 1916-os évfolyamot, a huszonháromeveseket hívták be, mindenütt a hadtestek állomáshelyére.

Budapesten a Soroksári-úti rokantházban gyülekeztek a munkaszolgálatosok. Itt Fábray Dániel tábornok, a munkatáborok országos parancsnoka nyilatkozott a sajtó képviselői előtt a munkatáborok céljáról, szervezéséről és életéről. A munkaszolgálat célja az, hogy

közérdekű, közhasznú munkát végeztesen, de ez nem jelent versenyt a magánvállalkozásnak,

mert a munkatáborokban csak olyan közmunkákat végeznek, amelyekre nem volt pénz, vagy amelyek iránt a magánvállalkozás nem érdeklődött. Évtizedes, sőt évszázados mulasztá-

sokat is pótolnak az egészségtelen, mocsaras területek lecsapolásával. Ezeknek a földeknek a megmunkálása a cél, a földet termékenyíteni, értékesíteni, másrészt pedig a munkálatokkal a közegészségügynek is szolgálatot tesznek ezeken a vidékeken. A munkaszolgálat révén a nemzet nyer, de a helyes katonai, nemzetvédelmi és műszaki nevelés útján a munkaszolgálat nyereséget jelent az egyénekre is.

Minden turnusban körülbelül ötezer munkaszolgálatost hívnak be, helyüket a gazdasági életben elfoglalhatja megfelelő számú munkanélküli, így a munkatáborok közvetve a munkanélküliség csökkentéséhez is hozzájárulnak.

Az egész országban július 15-én, szombaton délelőtt kilenc órakor vonultak be az első munkaszolgálatosok. Megfelelő orvosi vizsgálat után szep-tember végéig maradtak benn. Az első héten nemzetvédelmi oktatásban részesülnek. Súlyt vetnek a hazafias szellem elmélyítésére és oktatást kapnak a bevonultak a totális háború

fogalmáról, amely szerint a

jövő háborúban mindenkinek szolgálatot kell teljesítenie a háború minél gyorsabb és minél sikeresebb befejezése érdekében.

Az első héten általában négy óra

katonai és két óra műszaki oktatás van, a második héten négy óra műszaki és két óra katonai kiképzés következik és a harmadik héten látnak hozzá a napi nyolcórás fizikai munkához.

A munkaszolgálat mindenkire kötelező.

„CSODASZER” könnyen hívó gazdák megkárosítására

A Vasárnap legutóbbi számában megírtuk, hogy a magukban költői tehetséget érző falusi emberek helyesét hogyan használják ki ötletes és lelkiismeretlen emberek, akik a hizsény falusi költőktől kisebb-nagyobb összegeket csalnak ki verseik megjelentetésének ígéretével. A külföldben bizalmatlan és óvatossá váló lakosság jóhiszeműségével azonban még számtalan módon élnek vissza elvetemült szélhámosok, akiknek csodásabban sikerül a legóvatossá váló falusi gazdákat is megtévesztelni.

Mennél hihetlenebb, valószínűleg az a mese, amelyet a csala a falu népének elmond, annál nagyobb a sikere.

Ezt a szomorú megállapításunkat igazolják azok a feljelentések, amelyek — jó későn — az Alföld számos csendőrségéhez és rendőrségéhez futottak be az utóbbi napokban. A feljelentők elmondották, hogy a falvakban jöltözött fiatal emberek jelentkeztek a gazdáknál és elmondották, hogy egy „csodaszert” bírtokba juttattak. Ez a szer mindenféle állatbetegség ellen teljes védelmet nyújt, egy-egy kanállal meg lehet gyógyítani a beteg tehenet, vagy malacot, de a reuma és nátha ellen még az ember is használhatja.

A „csodaszert” nagyon olcsó, egy-egy kisüveggel mindössze öt pengőbe kerül.

Ahol lehet, ott még azt is elmondják, hogy a „csodaszert” azért nem árulják nyíltan, mert természetesen „az orvosok és a patikusok nem jó szemmel nézik azt, hogy ilyen olcsón biztosíthatja a gazda magát és háztartását mindenféle betegség ellen”. A „csodaszert” tehát csak így, titokban lehet venni és csak abból a ritka alkalomból, hogy ők a faluba pár órára ellátogattak.

A mesének meg is volt — sajnos — a sikere. Volt olyan gazda, aki annyira értékelte a ritka alkalmat, hogy 3-4 üveggel is vett a csodaszertből. Amikor azután a felhasználásra került a sor, kiderült, hogy a bogyadt, gyenge tehenet, vagy malacot szer beadása után félóra színté dögrovásra került és csak nagy ügyvel-bajjal tudta — a szerencsésebb esetekben és ha idejekorán hívták ki — az állatorvos megmenteni a megmérgezett állatot. Ekkor persze már börtöl üthették a fiatal emberek nyomát; a rendőri hatóságok is csak a nyomozást indíthatták meg. Mondanunk sem kell, hogy ha eredményt jár is a nyomozás és a szélhámosokat sikerül is kézre keríteni, nemhogy a „csodaszertől” elhullott állatok értékét,

de a lefizetett öt pengőket sem lehet visszazerezni a szélhámosoktól.

Ebben az esetben tehát mindazok, akik hittek a „csodaszert”-ben, súlyos tandíjat fizettek ismét.

Kötelességünknek tartjuk, hogy ezeknek a megtörtént eseteknek a kapcsán nyomatékosan felhívjuk olvasóink figyelmét, — saját érde-

kükben, — hogy semmiféle „csodaszert” legendájának fel ne üljének; az effajta „csodaszerek” csak annyiban csodások, hogy le tudják küzdeni a falusi népek azt a bizalmatlanságát, amellyel a valóban érdekekben és javukra, sőt ingyen kezdeményezett akciókat szokta fogadni. Sir a lelkünk, ha elgondoljuk, hogy

például a Stefánia Szövetség csecsemő gondozóinak évenként át mennyi kellett harcolniuk a bizalmatlansággal szemben;

egy-egy orvosnak, állatorvosnak milyen nehéz közelférköznie a falusiak bizalmához, amelyet öt pengővel és nagyobb összegekkel megtoldva percenként alatt játsza szerez meg akárhány elvetemült szélhámos...

A Stefánia Szövetség jelentése

Az Országos Stefánia Szövetség most adta ki jelentését az elmúlt évben kifejtett működéséről. A jelentésből kitűnően az országos gyermekhalandóság 1938-ban az előző évhez viszonyítva csökkenést mutat. Különösen mondható ez azokra a területekre, amelyeken a Stefánia szervezetei működnek, ami a szövetség munkájának fontosságát bizonyítja. Azokon a részeken ugyanis, ahol még hiányzik ez a hasznos munka, az arányszám emelkedett. A gondozásban vett csecsemők száma a jelentés szerint az elmúlt évben 104.514-re, a kisdékede 88.665-re, míg a terhese 49.577-re emelkedett. A költségvetés adatai is emelkedést mutatnak. A kiadások összege 1937-ben 4,023.163 pengő tett ki, múlt évben ez az összeg 300.000 pengővel emelkedett.

Örömmel jelenti a szövetség azt is, hogy a védőintézetek száma hatalmas gyarapodott, jelenleg 324 főkéntézet működik az ország területén. Négy új tejkonyhának felállításával a tejkonyhák száma 150-re emelkedett. A szülőotthonok is szaporodtak, ma 25 otthont fogadja a rászoruló anyákat. Az orvosok száma 606, a védőnők 745. A munkaterületek kibővítése folyamatosan van. A Stefánia célja az, hogy minél nagyobb mértékben vegye ki a részét a gyermekhalandóság csökkentése érdekében folyó munkából. Ugyanekkor sajnálattal állapítja meg a jelentés, hogy a társadalmi jellegű támogatás megcsappant és ennek megfelelően csökkenteni kellett a szegénysorsú védekezők nyújtott segélyt.

Dolgoznak a női munkatáborok.

Az egyetemi önkéntes munkaszolgálat férfi munkatáboraival egyidőben a női munkatáborok is megkezdtek szolgálatukat. A visszacsatolt Guta közönség, továbbá Kölesén, Szatmárcsékén és Letenyén négy táborban 160 leány teljesít egész hónapig szolgálatot a magyar nép szociális, gazdasági és kulturális felemelésére. A női munkatáborok munkájának szükségességére szolgál, hogy pénteken Letenye község szegényei 400 aláírással ellátott kérvényben kértek az idén is munkatáborot.

Látogatás az acélkoporsónál...

„Kisérteties élmény, amikor a Thetis páncláján koppannak a lépteim” — mondja a buvár

A Daily Express nevű angol világlap nem közölte a buvár nevét, aki a Liverpool-öbölben naponta meglátogatja a Thetis acélkoporsóját a tenger fenekén, de, bizonyára felsőbb engedéllyel, közli a sorozatosan megismétlődő kisérteties élményeket.

A buvár negyven méter mélységben már többször körüljárta és alaposan megvizsgálta az elsüllyedt Thetis tenger-alattjárót, amelyben 99 halott tengerész teteme pihen.

Az egész Angol-birodalom lélegzetfogyva olvasta a tudósítást, amely sok körülményt tesz világossabbá, de nem tud felelni az izgó kérdésre: miért nem menekültek meg többen az acélkoporsó belsejéből? A tengeraltjáró kiemelési munkálatai szakadatlanul folynak, de az öböl erős apályja és dagályja miatt lassan haladhatnak. Az elszánt buvár felvilágosításai talán megkönnyítik az emberfeletti munkát. De beszéljen ő maga:

— Álltam a Thetis hidján, — mondotta a buvár. — A kijáróajtó szorosan le van zárva. A periszkóp (tájékoztató cső, amelynek felső vége a tenger felszínére nyúlik) eltört. Valószínűen akkor, amikor a hajó elmerült és felborult. A periszkóp nyílásán keresztül az egész hajó megtelt vízzel. Ez néhány órával azután történt, hogy a főfőtű, az utolsó megmenekült ember, elhagyta a hajót. Ekkor még mindenki élt a hajón. Röviddel utóbb négy ember fulladt meg a mentőkamrában, amikor rajta keresztül menekülni akartak.

— Mindig teljes csönd uralkodik a tenger fenekén — folytatta a buvár. — Csak a légzőkészülékem ütemes zörejét hallok.

Kisérteties élmény, amikor a Thetis páncláján koppannak lépteim. Semhol semmi élet. Nincs növény s hal is alig akad.

A hajó közelében három méter széles és ugyanolyan mély lyuk. A tengeraltjáró orra furta a tengerfenékre, amikor a vízzel elárasztott kamra elsüllyesztette. A nyílás valószínűleg kiszélesedett, amikor a hajó levegővel töltötte meg légkamráit, hogy a felemelkedést megkönnyítse. Ekkor hátsó része kiemelkedett a tengerből. Azt az áramlat megfoghatta a tengerfenékre furdott orra körül. Most a Thetis egyenesen fekszik a tenger fenekén. A nyoma jól kivehető, ahogy a tenger fenekére zuhant. A hajó hátsó része ma is tele van kékes, ragacsos anyaggal, amely a tenger fenekét borítja.

— A torpedócsövek kijáratát is összeviszsa görbült. Munkánk nem nehéz.

Lámpa nélkül is egészen jól lehet látni. Öt-hat méterre is, ha fent süt a nap.

Eddig három drótkötelet erősítettünk a hajó testéhez. Még ötöt aláhúzzunk, s akkor megkíséröljük a kiemelést. Munkánkat az apály és dagály váltakozása hátráltatja. Naponta csak egyszer tudunk leszállni, legfőleg háromnegyed órára. Néha az is elvész, mert a víz 50—60 méter távolságra elcsúsz

dor, s mire a hajót megtaláljuk, az egész időt eltöltöttük.

— A tenger fenekén olyan a világ, mint ködös téli napon Londonban, amikor csak a reklámfények világítanak, azok se messzire. Amikor lenn vagyunk,

nem nagyon merünk a 99 halottra gondolni. A szívünk

dobban meg a közelségüktől.

De erőt ad a törekvés, annak elérése, hogy felhozzuk és keresztényi módon eltemessük őket...

Eddig tart a buvár drámai elbeszélése, amely nemcsak a buvár, hanem az egész világ szívét megdobantja.

„Magyar szívvél, elszánt akarattal előre!”

Kiss István gazda levele

Kiss István gazda, a Falu-Gazdaszövetség által megszervezett gazdasági csereakció keretében az olaszországi Campa Ba nevű majorba került, ahonnan Szekeres László h. igazgatóhoz levelet intézett, amelyből az alábbi mondatokat idézzük:

— Ma olyan időket élünk, amikor az élet nagy feladatok elé állítja a magyar gazdát is. Többet, jobbat és főleg olcsóbban kell termelni, mert a nagy világversenynél csak akkor tudjuk a helyünket megállni. Ez már talán elcsépett jelszó, de ennek igazi jelentőségét bensőleg, szívvél is át kell éreznie a magyar gazdának.

Ennek eléréséhez pedig tudás, ismeretszerzés és haladás szükséges!

Ennek megszerzése, illetve gyarapítása indított arra, hogy előjőjék Olaszországba. Nagy áldozatot volt ez tőlem, mert mint nős, családos ember, beteges családot hagytam otthon. De ők is átértékelték a dolog nagy jelentőségét és elengedtek, bizva Isténben, aki majd csak megsegíti őket is...

— Tehát enyémimtől és egy időre, a magyar határtól is búcsút véve, június 15-én négy társammal beszási helyemre, Pármába érkeztem, majd a város szépségeinek megtekintése után, 17-én autón kivitték a Baratta-birtok Campa Ba nevű majorjába. Itt tanulmányozom az olasz mezőgazdasági és társadalmi életet. A mezőgazdasági termelés itt buza, kevés rozs, árpa, zab, kukorica, lugasszőlő, paradicsom, lucerna, rét; állattartás, sajtgyártás...

— Az olasz népről az a megállapításom, hogy szinte mérföldes csizmákban, biztosan halad előre az élet útján. Népi sajátosságait a következőkben foglalom össze:

1. szaporaság; 2. egymás szeretete; 3. fanatikus hit az olasz államban.

— A tapasztalt nehézségek — elsősorban a nyelv nem tudása, — nem csüggyeztetnek. A sikerrelenség újabb munkára ösztönöz. A magyar jövő útja csak egy lehet: meggyőződéses sze-

Az új márciusi ifjak

Ezeréves történelmünk során kevésszer mutathatjuk ki a szociális gondoskodásnak azt az általánosnak mondható mértékét, mint napjainkban. Fontosságban csak három esemény hasonlítható hozzá: Szent Istvánnak a rabszolgaságot megszüntető rendelete, Mátyás király ma is közmondásos igazságossága s a jobbágyok felszabadítása 1848-ban.

Nem hamar és nem könnyen ér el a nemzet élete olyan fordulóhoz, hogy egy-egy ilyen társadalomátalakulási törekvés meg is gyökerezhet. Szent István a kereszténységben hirdetett ember-szeretetet akarta megvalósítani s az emberi méltóságot felismertetni. Mátyás a középkori főúrak féktelen önzését visszaszorítani. Kossuth a magyar föld tehetetlen jobbágyának felszabadításával a nemzeti élet megújításának alapjait megerősíteni.

S mi a célja a mai szociális gondoskodás megerősödésének? Röviden felelhetünk rá: a most levitézlett liberalizmus bűneinek orvoslása. A féktelen vagyon- és jövedelem eltolódásnak, mely az egyének szabadságát hirdette és valósította meg, de egész társadalmi osztályokat sorvasztott el és taszított a tehetetlenségbe.

Az a huszonhárom debreceni gimnazista, aki megtakarított pénzéből telepes családokat küld a szegény tisztántuliak közül a Dunántúlra, s ott földet és házat szerez nekik, a következő évben pedig odautazik és kijavítja a dűldező épületeket, nem megcsodálni, hanem követni való jelenség. Aldott és maradandó a nevéük, mint a márciusi ifjaké. Mert ők is azok. De lelkesedésük lángja csak akkor válhatik tisztítóüzzé, ha mindnyájan csatlakozunk hozzá. Nagyköz a egyenlőség, kicsik a testvériség tudatában, valamennyien az igazi szabadság elérésében.

S aldott lesz a kor, amely a mai idők méhében fogau...

Mézes János

rint — és ezt szeretném minden magyar gazdasággal és első-sorban a fiatalsággal elfogadtatni — magyar szívvél, elszánt akarattal előre az élet útján, mert bátraké a jövő!...

A derék Kiss István igazán helyesen jelölte meg a magyar jövő útját, valóban csak kitartással, hittel és munkával lehet járni a szebb, boldogabb, újabb ezer évek az alapjait...

Igy arat a kaszaktartel

A sokszáz nemzetközi kartel egyikéről, a mezőgazdasággal foglalkozó lakosságot szípolozó kaszaktartelről, illetve annak magyarországi tagjáról, a Kasza- és Kovácsművek R. T. ténykedéséről közölt megdöbbentő adatokat Rajniss Ferenc országgyűlési képviselő tollából az Új Magyarország című napilap július 15-iki száma.

A cikk szerint a Wieser Kurt báró tulajdonában lévő szentgotthárdi gyár, amely Magyarországon monopoliumot élvez, azaz kizárólagos joggal gyártja és hozza forgalomba a 3.40—5 pengős kaszát, nagy forgalma ellenére is — évi 300.000 darabra tehető a mezőgazdaság kaszaszükséglete —

mindössze 45.904 pengő évi tiszta hasznot mutat ki.

A szentgotthárdi gyár a mérlegben felszerelést, telepét mindössze 1.692.282 pengőre értékel, amivel szemben 913.586 pengő teher áll. A munkások fabarakkokban laknak és természetesen egészen csekély bért kapnak.

A jóhiszemű és közgazdasági csalafintaságokhoz nem értő, a kartelek mérleg-technikáját nem ismerő ember könnyen belessehet abba a tévedésbe, hogy egyszerűen tudomásul veszi, hogy a derék gyár annyira olcsón adja a kaszát, hogy évi háromszáz-ezer forgalom mellett is a gyárba befektetett tőke évente mindössze 4.5 százalékos kamatot hoz, tehát a gyár és annak vezetője, Wieser Kurt báró még elismerésre is érdemes.

Rajniss Ferenc adatai nyomán kiderül azonban, hogy csak az adózás szempontjából lényeges jövedelem ennyire alacsony; csak a munkások bérére nem telik, mert — lám —

Wieser báró évi jövedelme a cikk adatai szerint a 200.000 pengőt is eléri.

Megírja a cikk még azt is, hogy Wieser báró Bécsben az illetékes tényezők előtt úgy tűntette fel a dolgot, mintha ő a német ipar érdekeit védné Magyarországon, tehát — kéretlenül — ipari kémkedésre vállalkozott és kimutatta a cikkíró, hogy amikor egy új kaszagyár alapítását megihusította Wieser báró, nem a német ipar, hanem a saját érdekeit védelmezte...

A leleplező cikket bizonyára erélyes intézkedések követik és meg fog szűnni az eddigi helyzet, amikor minden kasza, abban a pillanatban, amikor a gazda megvette, bőségs rendet vágott, busás hasznolt aratott — a kartelnek.

Elnéptelenednek a német falvak...

A fokozódó polgárosultsággal járó meszélyek között első helyen áll a népesség mennyiségi és minőségi eltolódása. Normális időkben is sok gondot és fejtörést okoz ez az illetékes irányítóknak és a világtörténelem folyamán minden esetben végzetes befolyást gyakorolt az államok alakulására. Minél erősebb iramban és kényszerítőbb körülmények hatására történik ez az átalakulás, annál nehezebb megállítani messzeágazó következményeit. Érdekes példát nyújt erre a Német Birodalom, ahol a nemzeti szocializmus népesítőpolitikája mindent megtett arra, hogy a születések csökkenésének romboló menetét megállítsa,

ugyanakkor azonban a gazdasági kényszerűség és a nagypartermelési képességének fokozása egyre nagyobb arányban vonja el az emberanyagot a faluból a városi elemmé.

Ha pedig a földművesből városlakó lesz, akkor ez a szaporodás visszaesésével jár.

Miránk, a Dunavölgyében élő magyarokra gyakorlati szempontból is fontos ez a kérdés. Hiszen tudjuk, hogy a munkaerő követi a munkalehetőséget és szomszédunkban él a hatalmas birodalom, amely munkásháznak pótlására állandóan külföldi munkakerítést igénybevevni. Másrészt pedig a népszaporodás mérete nálunk is aggasztó tüneteket mutat. Kétszerezesen szükséges tehát felfigyelnünk a fentvázolt tünetekre.

A német szaporodás visszaesésére jellemző, hogy míg 1901 és 1905 között az éves születések száma átlag kétfélmillió volt évente, addig ez a szám 1933-ban már az egymilliót sem érte el, pontosan 957.000 volt. A nemzeti szocializmus helyesen ismerte fel a veszélyt és azonnal megkezdte hadjáratát. Sikertült is elérni, hogy 1938-ban már ismét 1.4 millió éveszülést jegyeztek fel az anyakönyvekben. A falunak nagy része volt ebben az emelkedésben. A kétezernél kisebb lélekszámú községekben 1933-ban 389.453 éveszülött volt, 1937-ben pedig 471.330. Az emelkedés tehát egyöntetűen felel meg. A falvakban található meg tehát az a tartalékalap, amelybe bele kell nyulni, ha a városok hiányzó munkasemlét működésre képesek fokra akarják emelni.

Igen ám, de a férflakosságot elvesszük a gyárak. Következésképpen nemcsak az áll elő, hogy

odahaza kevesebb ember marad, hanem az is, hogy elvégzendő mezei munkákból nagyobb hányad esik az asszonyokra.

Hogy ez nem kedvez sem a szaporodásnak, sem pedig a nemzeti szocialista célkitűzéseknek, amelyek az asszonynevet teljesen az újból hivatása magaslátára emelt családi élet szolgálatába akarták állítani, az nem szorul bővebb magyarázatra.

A négy legnagyobb német ipari központ: Berlin, Hamburg, Bréma és Lübeck lakossága megdöbbentő arányban emelkedett az utolsó százegyvenéves év alatt, amit az iparosodás századának nevezhetünk. 1816-ban a négy városnak együttesen volt egy félmillió lakosa, ma pedig együttesen kiteszik a hatmilliót. Lassabban, de nem kevésbé nyugtalanító a kifejezetten ipari vidékek fejlődése. Szászország, Vesztfália és a Rajna tartomány lakossága 1816-ban, mikor még modern értelemben vett kapita-

lista nagyparról alig lehetett beszélni, négy millió volt; 1933-ban 17.9 millió. Megállapítható tehát, hogy bár az iparvidékek népességtelvonó ereje lassabban működik, mint a városoké, mégis igen figyelemre méltó veszélyt jelent a falura.

A fentebbiekben láttuk, hogy a parasztság természetes szaporodása erősebb, mint a városi emberé. Nézünk most a kép fordítottját: azaz, nagyobb természetes szaporodás mellett mennyivel marad a lélekszám fellendülése a városi és ipari területek mögött. Három jellegzetes mezőgazdasági jellegű területet vesszünk szemügyre: Keletporoszországot, Pomerániát és Mecklenburgot. Ezek együttes népessége 1816-ban megközelítette a kétfélmilliót, azaz az összes lakosság kilenc százalékát jelentette, átmeneti emelkedés után 1933-ban ötmillió lélekszámmal már csak 7.7%-ot jelentenek. Ha az alakulást a birodalom népességének menetével vetjük egybe, azt látjuk, hogy az abszolút számokban mutatkozó emel-

kedés eltűnik és helyére viszonylagos csökkenés lép.

Érdekes megemlíteni, hogy a világválság éveit ezen a téren javulás mutatkozott, mert az elgyengült, megrendelések nélküli ipar nem vette igénybe a falvak erőterét. Mihelyt azonban a nemzeti szocializmus gazdaságpolitikája függetlenítette magát a világtól és a maga útjain kezdett járni,

azonnal ismét fenyegetett a falvak elnéptelenedése, ami ellen ma nem tudnak teljes erőből küzdeni.

Most azután az a helyzet, hogy a nagyvárosok már nem szaporodási többletet, hanem fogyást mutatnak fel. Az 1910—1933 időszak átlagában évente 9.6 emberrel született kevesebb, mint amennyi meghalt. A külföldi bevándorlók pótlólag, addig-ameddig. Hogy a megoldás mi lesz, arra ma még találgatásokat sem lehet megkockáztatni.

Négyszáznegyven ember életét mentette meg a lépfene elleni oltás

Sopron vármegye közigazgatási bizottságának legutóbbi ülésén Gamauf Géza főállatorvos jelentésében közölte, hogy Sopron-Szecsény községekben a múlt hónapban a bucsu alkalmával kimérték egy kényszervágáson leölt marha húsát. Az olcsó húsolt igen sokan vásároltak még a szomszédos Pereszteg és Hidegség községekből is.

Másnap reggel Fábán Gyula hatósági állatorvos husszemlét tartott és a még kiárusítatlan húsolt megállapította, hogy a leölt marha lépfenés volt.

Czillinger József alispán a vármegyei főállatorvossal együtt rendkívül erélyes intézkedéseket tett s ezeket Machatsek Aladár tisztiorvos és Szánthó Antal körörorvos a legnagyobb körültekintéssel hajtotta végre. Összesen 190 embert oltottak be védőszérummal. A beoltás nagy nehézségek közt ment végbe, mert az emberek a mezőkön szétszórta dolgoztak, sőt Hidegségen egyesek vonakodtak beoltatni magukat.

Az orvosok és állatorvosok odaadó és fáradtságot nem kímélő munkája azonban sikerrel járt és mind a 190 embert megmentették. Várkonyi Jenő kapuvári kanonok indítványára a bizottság meleg elismerését fejezte ki a közigazgatási hatóságoknak a kiváló teljesítményért.

A sopronszecsényi eset után néhány nappal hasonló eset ismétlődött meg Acsalag községben, ahol Nyerges Imre gazdának megbetegedett tinója kényszervágás alá került. Igaz Mihály képesített huszvizsgáló az állatot közfogyasztásra alkalmasnak találta és engedélyezte húsának kimérését. Julius 13-án és 14-én kimérték a húst és körülbelül hetven család vett belőle. Julius 17-én reggel Nyergesnek elhullott egy tinója. Az esetet jelentették Mattesz János

körállatorvosnak, aki megállapította, hogy nemcsak az elhullott, de a kimért állat is lépfenés volt. Baditz Imre szolgabíró Barths Gyula tisztiorvossal és Menyes János körállatorvossal megállapította, hogy 250 embert sürgősen lépfene elleni oltással meg kell oltani. Igaz Mihály huszvizsgálót azonnal elbocsátották alkalmazásából. A hatóság erélyes és gyors óvintézkedése a lakosság mindentől rétegre teljes mértékben megnyugtatólag hatott.

Az Olaszországban tartózkodó magyar gazdálkodók!

Füek! Az időközben beérkezett levelekre itt válaszolok. A hónap végével mindenki küldje be jelentését, amelyben a birtok nagysága, gazdálkodási módja, állatállománya és terméseredményei pontosan legyenek feltüntetve, természetesen a Ti tapasztalataikkal és észrevételeikkal kibővíve. Egyik-másik igen szép jelentést küldött. Amelyek jók, azokat a Vasárnapban alkalmadtam leközlőlni, hogy így közkinccsá tegyük, amit Olaszországban tanultok.

Ugy látom, hogy mindenki megvan elégedve helyével, mert a levelek

erről tanuskodnak. Ismételnem felhívom figyelmeteket a becsületes, felelősségteljes, kötelességtudó és vallásos életre, mert így szerettek csak jó hírnevet nemzetünknek Mussolini Olaszországában. Azok, akik Forli környékén szerencsések voltak és látták a Ducet, írják le hosszabb levélben az egész eseményt lapunk részére.

Tanulni, dolgozni és azután a fennmaradó időt hasznos ismeretek szerzésével eltölteni: ez a jelszó: Jó munkát, szebb jövőt!

Szekeres László

Fontos! Mindenkihez! Olaszországban Mussolini mondásait, amelyek nagy igazságokat tartalmaznak, óriási betűkkel a házak falaira is felírják. Mindenki írja le ezeket a mondásokat, gyűjtse össze és azután küldje be, mert igen sok értékes anyag van benne. Hogy hiba ne legyen a leírásban, szóról-szóra másoljátok le úgy, ahogy a házak tüzfalára fel van rajzolva. Ezeket itthon lefordíthatjuk és hazatérteket után megkapjátok, azért, hogy a későbbi életben fel lehessen használni. Végezzenek a Mussolini-féle mondások gyűjtésében, de azok szellemének elcsatolásában is, ma, amikor mindnyáján a nemzet katonái vagyunk. — **Féjér Ferenc, Szalay Gyula:** Taverneleiből küldött levelelőlapokat megkaptam. Köszönöm. Örülök, hogy jól vagytok. A házigazdának válasszal fogok, ugyszintén írok vendéglátó gazdáknak, Venturinak is. — **Hódi Ferenc Casale d'Governorol, Mantova:** Leveled érdekes. Ügyes megfigyelések. A rizsföldeken való munkát jól írod meg. Szükségünk van rá, nálunk is folytak ilyen kísérletek. Csak továbbra is így, hogy becsületet szerez a magyar gazdafiú nevének. — **Lovász Pál, Garai Simon, Modena di Carpi:** Levelezőlapokat beszámoló mindenről. A *Regio-Emiliai*ak valószínűleg nem voltak otthon, ezért nem tudtunk velük beszélni. Leveletek is megjött. Az igazság jóságát megköszönöm. Valószínűleg ő is meg van elégedve veletek, ami kiérzik sorairól. Becsületek meg az ilyen derék emberekét, akik nagy szolgálatot tettek hazánkban. — **Füle Sándor:** Jelentésem szakszerű, alapos és kimerítő; közreadjuk a *Vasárnap*-ban. Sok ilyen, nyitott szemmel látó, fiatal gazdára van szükségünk. Mussolini nemzetünk nem új, hanem régi barátja, aki minden magyar örökre szívbe zárt, mert segítsége nélkül még most sem tudtuk volna lerázni trianoni bilincsünket. — *Augustus eszéje körül indulok meglátogatásokra, amikor mindenkit felkeresek. Üdvözlét!*

SPORTHIREK

A Középeurópai Kupa verseny sorsa magyar részről elődött. Az Újpesti remek harcban 7:1-re győzött a délszlávok ellen, a *Ferencváros* pedig 4:1-re verte a *Bolognát*. A két győzelem után a vezető magyar csapatok kerültek az olaszok, csehek, délszlávok, románok legyűrésével a döntőbe. Világra szóló ritka sportteljesítmény. Most már kettejük között dől el, melyik lesz a verseny győztese. A Középeurópai Kupát most a *Ferencváros* védí, viszont magyar bajnok az *Újpest*. A küzdelem erős lesz.

Sokkal kedvezőtlenebb eredményről számolhatunk a Bécsben tartott magyar-német úszóversenyről kapcsolatban. Úszóink ezen a mérkőzésen egyetlenegy győzelmet sem tudtak aratni a németek ellen, csak a vízpolócsapat 3:1 arányú eredményre a vígázta. A pontversenyt a németek nyerték 29:15 arányban.

A német atléták különben is erős formában vannak, Milanóban legyőzték az olaszokat is. A pontarány itt is fejtűnő 110:5:67.5 a németek javára. Harbíg német atléta 800 m-en világrekordot futott.

A stockholmi olimpiai stadionban nagyszabású atlétikai versenyek kezdődtek, amelyeken a magyar hosszútávfutók is résztvettek. Az 1500 m-es síkfutásban Szabó Miklós holterenyben futott Mákvél, a finnek büszkeségével. A győzővőri harcban két svéd is résztvett.

A Budapest-Bécs kerékpáros viadalon a magyar csapat kirobbanó formája fényes eredményre vezetett. A pontarány 28:18-ra alakult ki a magyarok javára. A kitűnő eredményt Nótás és Éles teljesítményei biztosították.

Uj atlétatehetséget fedeztek fel Sopronban. A 17 éves Csapó Istvánban látják a szakértők a jövő súlyatlétáját.

TUDNIVALÓK A NÉMETORSZÁGBAN DOLGOZÓ MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁSOK SZÁMÁRA

A berlini munkásvédő iroda közlései

1. Mult évben Németországban maradt pénzek után érdeklődnek igen sokan. Ezekről a pénzekről az *Országos Gazdasági Munkaközvetítő Iroda* (Budapest) listát állított össze, amelyet rendelkezésünkre bocsátott. Ha valaki aziránt érdeklődik, hogy kintmaradt pénze ezen a listán megtalálható-e, írja meg pontos címét, amelyenél a vármegyét is tüntesse fel; az összeget és azt, hogy kinél hagyta a pénzt. Akinék nevét a listán nem találjuk, utólag felvesszük.

2. A szalonna, tarhonya, bor és paprika gyakran visszajár a Transdanubiához „cimzett ismeretlen” felirással. Ennek az oka, hogy nem adnak munkásvédőink pontos círeket. Mindenkit arra kérünk, hogy az inspektorral vagy az irodán dol-

gozó hivatalnokkal rendelkezze meg a fentieket a gazdaság címére!

3. A szótár-készletünk elfogyott!

Akik tehát rendeltek szótárt, legyen türelemmel addig, amíg a *Vasárnap*-ban nem uzenünk az újabb készlet megérkezéséről. Előre senki ne fizesse ki. Akik viszont már megkapták, küldjék el haladéktalanul a szótárak árát, de lehetőleg bélyegben!

4. Kiszállást kérnek sokan panaszuk munkásvédőinkre, mert „még az órabérünket sem keressük meg”, vagy „mert rossz a bánásmód”, vagy „mert a helyzetünk kibírhatatlan” stb. Azonban semmi határozatot nem irnak. Minden panaszt annál gyorsabban tudunk megszüntetni, minél pontosabban megírják, hogy mi is a panasz oka!

A berlini munkásvédő iroda üzenetei:

Blekenstadi munkások (Göring Hermann Művek): Írják meg, hogy a feladott 40–40 márkát a devizaengedély (az u. n. „zöld cédula”) birtokában addig-e föl vagy anélkül. — Gaál Margit Kröningshof bei Bahn: Nem értjük, hogy mire is van panaszuk. Kívételen irjanak erről hosszabb levelet. — Gál József, tiszaföldvári lakost, aki május hó 22-én jött ki Németországba, fontos ügyben sürgősen keressük. Ha valaki tud hollettéről, jelentse be nálunk. — Kordás István és társai, Grimm: Megdöbbenve olvastuk egyik munkatársukra és feleségére vonatkozó panaszait. Amint csak lehetséges, kiszállunk, hogy személyesen tárgyaljuk meg ügyüket, mert mindennemű lázításnak szigorú következményei vannak! A az fontos, hogy maguk minden körülmény között a magyar becsület útján maradjanak. — Ivády László és társai, Damerau über Schlochau: Írja meg, hogy kiknek a pénze maradt itt kinn, mennyi pénz és Magyarországon hol laknak. Figyelmükbe ajánljuk az üzenetünk 1. pontját. — Kaló János és Kaló Jánosné: Amint már többször is megírtuk, mi mindent megtettünk, ami részünkről megtehető volt, de másik munkáért vagy annak lassúságáért nem lehetünk felelősek. Újijlag sürgöttük ügyüket. — Magyar munkások, Ober Wiedersdorf: Magukra is vonatkozik üzenetünk 4. pontja, nem tudjuk ugyanis megállapítani, hogy a szerződésnek melyik pontjával nem egyezik a fizetésük. Akkord munkáért pedig mennyit fizetnek morgeonként? Ha öröberben dolgoznak, akkor a munka a gazdasági udvarról való elindulással veszi kezdetét és az oda való visszakereséssel ér véget. Erről a szerződés II/b. pontja a következőket mondja: „A gazdasági udvarból a munkába és a munkából az udvarra való visszatéréssel eltöltött idő a munkaidőbe beszámít.”

— Oravecz István és társai, Hederleben: Nem rajtuk mulott, hogy még nem jelenhettünk meg maguk között. Kis türelmet kérünk még, amíg módját ejtjük, hogy az illetékes Arbeitsamt-tal kiszálljunk. — Novák György, Russow: Részletes választ küldünk mielőbb. Ha az engedély a felesége nevére van írva, azon küldhetik haza addig is, amíg a leány megkapja utlevélét. Ezt azonban kérje maga is a konzulattól. — Borsi Antal, Gut Dolgen: Szép az akarata, ahogyan barátján segíteni

akar, de így ez nem megy. Mi felvesszük barátját a listára és akkor a többiekkel együtt azt is hazaküldjük. — Fodor Elvira, Harnep: Legyen szíves panaszát részletesebben megismételni, mert csak akkor lehetünk

„Sirva imádkozunk hazánkért, melynek röge ápoli és eltakar!”

Szemelvények németországi levelekből

Lehetetlenség megindulás nélkül olvasni azokat a leveleket, amelyek naponta tucatjával érkeznek a megszűnt Németországban dolgozó magyar munkásoktól, akik napi nehéz munkájuk után, vagy a vasárnapi szabad időt felhasználva, levelet írnak haza, a *Vasárnap*-nak és hitet tesznek magyarságukról, a magyar föld iránti olthatatlan, örök szeretetükről és rajongó hűségükről. Büszkén állapítjuk meg ezekből a levelekből, hogy a magyar mezőgazdasági munkás nemcsak kéleltelen robotosa, a minden-napi kenyér utáni hajszá által a föld mellet szorított napaszámosa ennek az áldott rögnek, hanem

szíve minden dobánásával, lelke minden rezdülésével csüggy ezen az ősi földön, amelyről olyan szépen írják, a Himnusz talvában átérze, hogy „röge ápoli és hantjával eltakar”...

Bányai Lajos, aki a templérmegyei Pácin községből került *Cochstedt*-be, többek között így ír levelében:

— Hálas köszönettel adozunk mi is Önöknek nagybecsű lapjukért, amely műhozzánk is beköszönt minden vasárnap. Igazán jóleső örömmel olvasunk minden sorát, amely minket sok és fontos tanáccsal lát el és oktat, minket különösen, akik először vagyunk Németországban.

— Áldást kérünk kedves magyar hazánkra, annak nagynevű Kormányzójára, vitéz nagybányai Horthy Miklós Ur *Öfjelműségére* és a magyar kormányra. Szívvel üdvözljük vitéz Bonczos Miklós belügyi államtitkár ur ömélőtségát, kinek az elővetelét epedve várjuk, mint a ma-

segítségre. — Vass István és 10 társa: Elég szomorú, hogy ilyen levelet kellett egyik asszonytársukról írni. Levelükből kiolvassuk, hogy maguk milyen jó akaratral kívánják a magyarok jó hírnevét megőrizni. Ezúton intjük azt, akit illet, hogy más-ként viselkedjék, mert különben kénytelenek leszünk szigorúan fellépni ellene. Maguk azonban mindenképpen maradjanak a jó helyükön. — E. Szabó József, Himmelstätt. Kr. Landberg: A maguk helyzetében csak egy segítség van: hálát adni a jó Istennek, hogy olyan helyre kerültek, ahol kereshetnek és kerülni minden veszedelmet, nézeteltérést s akkor nem lesz a gazdának mit jelenteni! — Lőrincz János és társai, Munks bei Prohn: Sajnos, nem tudunk ezidő-szerint olyan tolmácsot, akit maguk-hoz helyezhetnénk. Reméljük azonban, hogy ebből nem keletkeznek kellemetlenségek. Természetesen, amint egy tolmács valahol felszabadul, magukhoz helyeztetjük. — Tühegyi Imre, Spechdorf: Valóban szokás a negyvenedik napot szabadnapként engedélyezni, de hogy pontosan a negyvenedik napra kapják a szabadságot bevasárlásra vagy máskor, azt a gazda határozza meg. A gazda jóakarától függ, hogy azt a napot a maguk kedvezésére adja ki. — Zuzovics 12 magyar, Föld József és Orosz András, Korpice Mária és 6 társa, Schwinkendorf: Írják meg születési és lakóhely adataikat utlevélük ügyében.

Honvágy...

A németországi Wilhelmshöhe bizony messzire esik *Körösladánytól*; ilyen messzire került el a Körös mellől *Török Mihályné*, aki a német földön végzett munkája közben az alábbi hangulatos kedves sorokba öntötte gondolatait, amelyek hazaszállnak, az áldott, az ősi magyar földre... Ime a *Hazavágyom* című kis vers:

Kis ház, kis kert, édes álom...
Kis falumba hazavágyom.
Ősi tőből ott születtem,
Mindig hazahív a lelkem.
Gondolkodom, sóhajtozok,
Beteggyámban imálok,
Messe vagyok az otthonról,
Beteggyámban gondozóktól...
A jó Isten arra kérem,
Adj vissza egésziséget.
Ha rám jó a sötét álom,
Kisgyermekem itten látom...
Kis ház, kis kert, édes álom,
Magyar földre hazavágyom,
Ott majd nyugomat találok...

Kik találják április 20-án egy fátizsákot és egy téllakabátot?

Krizsanyik János (Neuhof, bei Neustadt-Glewe, Meckl.) meglehetősen elkécsé közli a *Vasárnap*-al, hogy amikor április 20-án Németországba utaztak, Halleban lemaradt a vonatról és a kocsiiban maradt megpakolt hátizsákja és a téllakabátja. Kéri azokat a munkásvédőinket, akik csomagjáról tudnak, vagy azt gondjálukba vették, értesítsék őt fenti címén.

ÜZENETEINK:

Csongár István, Kl. Wanzleben; Kobolák Gábor, Bliesekow: Sorakolt illetékes helyre továbbítottuk. — Siteri István, Sehngut, Post Gross Rade, über Frankfurt (Oder) kéri Biharkezesesről Németországba került munkásvédőinket, elsősorban Varga Lászlót, irjanak neki fenti címére. — Oláh Mihály, Ganzer: A lapot tovább küldjük Csorvársra; kérje meg, hogy hozzátartozói küldjék be az előfizetési díjat. A szalonnát magyar nyelvben is megsüregtetik a *Transdanubiánál, Berlin, Brückennalce 36.* Szívesen köszöntjük társaiával együtt, Garabencsot György, Friedrichshof bei Warnow (Kr. Güstrow) kéri Talmácsi Lászlót, közölje vele németországi címét. Örülünk, hogy jól érzik magukat. Üdvözlök. — Fehér György Latdorf (über Bernburg): Az újságot a hazai címre továbbra is küldjük, az előfizetési díjat azonban mi nem foghatjuk le a hazaküldött pénzből. Ha pénze hazaérkezik, felesége bizonyára szívesen be fogja küldeni az előfizetési díjat, ha ön erre öt megkéri. Örülünk, hogy jól érzi magát és szívesen továbbítjuk ezt az üzenetét az ismerős munkásvédőinkhez. Üdvözlök.

Pető József és társai, Vogelsang Köszönyök elismerő soraiat és meglehetősen szeretettel köszöntjük mindannyiukat. — Bagi István és társai, Gr. Strömendorf: Sorakolt illetékes helyre továbbítottuk. Egészen természetes, hogy a munkaadónak átadott pénzről nyugtát kell kérniök és kapniök: küldeményük sürgőssé felől intézkedünk. — Baranyi Imre és társai, Schönrade: Jólesik nekünk az a tudat, hogy a *Vasárnap*-ot azaz a szeretettel és örömmel fogadják, amellyel mi küldjük. Üdvözlök. — Cs. S. Jeligéjü levél alapján mindenkinek: Ismételtelen leszegedünk, hogy az idén a tavalyinál kevesebb panasz érkezik a csapatokban előforduló veszedelmek, vagy a tolmácsok meg nem felelő magatartása miatt. A szórvaosan mégis előforduló esetek kapcsán nyomakéosan felhívjuk újra minden, Németországban dol-

Ez utóbbiban bizonyosak vagyunk és azt is tudjuk, hogy a felelős tényezők és elsősorban a magyar kormánykának áldozatos országépítő munkájához csakis a magyarság, a magyar mezőgazdasági munkásság hite, bizalma és lelkes hazaszeretete adhat sikert biztosító erőt.

gozó magyar munkás és munkásnégyzetnek arra, hogy a csapatok belső békéjét mindenféleképpen meg kell őrteni. Köszönetesen engedelményeket kell tenni és a veszekedéseket mindenáron el kell kerülni. Aki megelégedik a magukról, részegkednek, erőszakoskodnak, perpatvarokat idéznek elő, nemcsak azt kockáztatják, hogy szegényszemre hazatoloncolják őket, de egyszer és mindenkorra lehetetlenné teszik, hogy meg egyszer kijuthassanak külföldre. Azokat a tolmácsokat is, munkásokat is, akik összeférhetetlen természetűekkel nemcsak megbontják a csapat békéjét, de azzal fenyegetik sorstársaikat, hogy ha panaszt mernek tenni, ők majd elintézik, hogy a panaszkodó jövőre ne mehessenek Németországba, figyelmeztetik, hogy minden panasz ügyében olyan alapos és körültekintő vizsgálat indul, amely lehetetlenné teszi az alapítványi védőkodó és rágalmozó panaszok érvényesülését. Aki tehát a saját szemében leledző gerendáról — azaz a maga összeférhetetlen természetéről — úgy akarja elterelni a figyelmet, hogy másokat iparkodik hamis panaszokkal eláztatni, minden bizonyos, hogy jár, hogy őt toloncolják haza és ő nem kerül többé külföldi munkahelyre. Jó lesz tehát, ha mindenki megbecsüli magát, amíg még nem késő! — **Utassy János és társai.** A rendelkezésünkre bocsátott cikkekre megindítottuk a lapot. Bizonyára közben áthelyezték Önöket, ezért nem kapták eddig az újságot. Örülünk, hogy jól érzik magukat és hogy — amint írják, — bár az ország három sarkáról gyűltek össze csoportjuk tagjai, magyar szeretettel, bekecségekben végzik munkájukat. Üdvözlünk mindannyiukat. — **Serfőző István és Kovácsné Pál.** Mezőkovácsháza: Leveleket küldöttük Németországba elintézés végett. Sajnos, a technikai nehézségek még mindig fennállnak és ezért kérik a tavalyi kintmaradt pénzek átutalását. — **Csongor István, Klein Wenzelben:** Pénzküldésének utánanézünk az Országos Központi Hitelszövetkezetben, ahonnan július 13-án Csongor Istvánné címére küldötték a feladott összeget. — **Kobolák Gábor és társai, Blieskow:** Nem tudjuk megérteni, hogy miért reklamálják a pénzt, mikor az Országos Központi Hitelszövetkezet július elsején már kiküldött Kobolák Andrásnak összesen 166.90 pengőt. A feladó-vevényről nem tudunk semmit. Egyébként kérjük úgy Önöket, mint a többi kint lévő munkásokat, hogy leveleikhez ne mellékeljenek feladóvevényt vagy mást, mert könnyen elkallódhat. — **Beller Gáspár, Camin, b. Wittenburg:** Szép leveleket köszönjük és nagyon örülünk, hogy a Vasárnap küldésével oly végtelen örömet szerzünk mindnyájuknak. Üdvözlök. — **Többeknek:** Ha pénzüket csak hazaérkezésük után akarják felvenni, leghelyesebb, ha a lakóhelyükön lévő hitelszövetkezetekhez küldik saját nevükre. Ebben az esetben itt Magyarországon, az illető hitelszövetkezet betétként kezeli a pénzt. Hazaérkezésük után az összeget akadálytalanul felvehetik. — **Kiss Gábor:** Nem tudjuk megkeresni az OKH-nál, hogy hova adta fel a pénzt, mert a reklamálásnál nem írta meg sem a feladópostát, sem azt, hogy hova és kinek küldötték az összeget. Ezután kérjük úgy Önt, mint a többi munkásokat, hogy nagyon vigyázzanak a pénzfeladásnál, hogy elsősorban olvashatóan írják a feladó nevet, a németországi címet, a munkaadó címét és azt, hogy Magyarországon kinek a nevére küldik a pénzt, feltüntetve a helyiséget (közös neve, utolsó posta és vármegye). Ha az Országos Központi Hitelszövetkezetekhez érkezik a pénz, onnan egy pár nap alatt továbbítják. Németországból a pénzküldés körülbelül 4—5 hetet vesz igénybe. — **Gonda Gábor, Werder:** A lapot a csoport részére megindítottuk. A pontos cím: Budapest, V. Bátor-utca 24. — **Scheytény Sándor, bei Robert Ruth, in Gut Windgraben, Post Brandenburger (Havel) Wilhelmsdorf:** Kéri

ugyancsak a csongrádi származású Fekete József és Jakab János nevű munkástársait, közöljük vele címüket. — **Horváth Nándor, Weltzin über Altentrepot:** Kéri az ugyancsak vasmezei Horváth Mihály tolmácsot, közölje vele címét. — **Mesterházy László, Zirzow:** Sajnos, pénzt nem küldhet haza. Nagyon sokszor figyelmeztettük azokat a munkásokat, akik nem szabályszerű szerződéssel jutottak ki Németországba, hogy pénzt nem küldhetnek haza. —

Pausa János csoportja Biedersmannsdorf: A múlt évi kintmaradt márkáigben irt leveleket elküldöttük a berlini munkásvédő irodának. Ha az idej pénzüket reklamálják, úgy kérjük közöljük szerkesztőségünkkel, hogy kinek a nevére, hova és mikor adták fel a pénzt. — **Izsák József, Mezőhegyes és Engelhardt Flórián, Almászkamaras:** Leveleiket a berlini munkásvédő irodához eljuttattuk intézkedés végett. Jövő héten folytatjuk üzeneteinket.

Egyfelől értékesíteni lehetne az idej bőséges gyümölcstermést, másfelől a gyümölcsfogyasztás megkedvelésével elejét venni annak, hogy az elkövetkező esztendőben hasonló értékesítési pánik törjön ki az országban. Nem szabad ugyanis elfelednünk, hogy nekünk gyümölcsből feleslegünk még az idej bő termés mellett sincs és az egész értékesítési zavar csak annak a következménye, hogy a termelő központokban összetorlódtott gyümölcsfelék belföldi elosztása nincsen megszervezve.

A Pétí só, mézsalétrom és szuperfoszfát őszi ára

A Pétí só ára az 1939—40. gazdasági évre 1939. július 1-től 1940 február 15-ig 10 tonnás vagontételénél P 15.60, 5 tonnás vagontételénél P 16.20; detail ár P 16.30. 1940 február 16-tól június 30-ig 10 tonnás vagontételénél P 15.90, 5 tonnás vagontételénél P 16.50, detail ár P 16.60.

Ezek az árak 100 kg-ként brutto (netto 50 kg-os papírszába csomagolva értendő) inkluzíve fázisadó. Ez azt jelenti, hogy a száksúly beleszámit és a fázisadó ebben az árban befoglalattatik. Amennyiben a vevő gazda a műtrágya szállítását juttatásában kívánja, úgy az ár mázsánként 70 fillérrel emelkedik. A 10 és 5 tonnás (egy tonna = 10 mázsa) mennyiség megrendelésénél az ár ab rendeltetési állomás, vagyis az átvévo gazdaság állomását, míg a detail ár ab gyár, illetőleg vidéki feladó raktárállomás értendő. Ez azt jelenti, hogy nagyobb tételűnél a valósi fuvar költségét a gyártó terheli. Ha a vevő a megrendelt mennyiséget 1939. szeptember 30-ig átveszi, illetőleg a szállítást eddig az időpontig a gyár eszközölheti, úgy mázsánként további 30 fillér engedményt nyújt a gyár a vevőnek. A Pétí só ellenértéke a számla keltezésétől számított 30 napon belül 2% pénztári engedmény levonásával fizetendő, vagy pedig 60 napon belül netto minden levonás nélkül egyenlítődni ki.

Kisebrendeléseket csak a pénz előzetes beküldése vagy utánvételes szállítás mellett fogadják el.

A Pétí Nitrogén Műtrágyagyár által készített 15.5%-os mézsalétrom ára az 1939—40. gazdasági évre a következő: vagontételes rendelés esetén mázsánként P 17.80, 50—100 mázsa rendelésnél mázsánként P 18.40, 50 mázsánál kisebb mennyiség rendelése esetén mázsánként P 18.50.

Ezek az árak 100 kg-ként brutto—netto szákkal és fázisadóra értendők és pedig 5 tonnás és ennél nagyobb vagontételes rendelés esetén ab rendeltetési állomás, 50 mázsánál kisebb mennyiség rendelése esetén ab gyár, vagy vidéki raktár értendő. A mézsalétrom fizetési feltételei teljesen azonosak a fentebb ismertetett Pétí só fizetési feltételekkel.

Az Árkormánybiztos a szuperfoszfát műtrágya árát mázsánként 17% foszforavtartalmát véve alapul, a következőképp állapította meg: 100 mázsa szállításiánál juttatásában métermázsánként 9.45, papírszába 9.05, ömlesztve 8.45 pengő; 50—100 mázsa tételben 9.95, 9.55 és 8.95 pengő; 50 mázsánál kisebb tételekben 9.45 és 9.05 pengő.

Ez helyt gyári feladóállomás, vagongal rakva és forgalmiadóváltásig együtt értendő. Bizományi raktárakban egy mázsa 10.15 pengő. Az árak 1940 végéig vannak érvényben.

Miért van gyümölcskrach?

Kecskemétről, Nagykovácsról, Jánosalmáról, Kiskunhalasról naponta érkeznek a piaci tudósítások, amelyek a kerti termékek olcsóságát teszik panasz tárgyává. Kezdte a sálata, folytatta a meggy és a barack a nagy árzuhanást és most van a nyári alma a soron.

Az alábbiakban a nagykovácsi kiviteli piac hivatalos nagykereskedelmi árai alapján mutatjuk be a magyar kerti termékek árának 1929-től napjainkig történt átalakulását s ezzel feleletet adunk arra a kérdésre is, hogy valóban példátlan-e kerti termékek idej olcsósága?

A nagykovácsi meggy 1932-ben olcsóbb volt, mint ma. Azonban az idej június folyamán gyakori volt a 30 filléres ár is és így bátran állíthatjuk, hogy

az utolsó tíz év folyamán a maihoz hasonló alacsony meggyárakra még nem volt példa.

A kajszi-barack ára rendszerint a mai ár két-háromszorosa. 1936-ban voltak július első felében a maihoz hasonló alacsony, sőt alacsonyabb barackárak. A mai barackár ennél talán csak azért magasabb, mert a kormány által rendszeresített beavatkozó vásárlások megakadályozták a további árzuhanást.

A nyári körte árának felső határa magasabb, mint az idej ár. Gyakori

volt azonban az utolsó tíz évben az alacsonyabb ár is és

így a termelők szempontjából még itt a legkisebértébb a mostani helyzet.

A nyári alma még soha sem volt ilyen olcsó, mint az idej.

Míg a gyümölcsfeléknél általában az olcsóság és árzuhanás minden gyümölcsfajtánál megállapítható, addig az idejgyümölcsök már nem mutatnak ilyen egyértelmű átalakulást. Az uborka július 11-én, tizenegy év alatt esetben volt olcsóbb, mint 1939-ben. A zöldesbővíbú ab az idej érte a legmagasabb árszintet. A sárgabővíbú bab ára olyan nagy árhatárok között mozgott az elmúlt tizenegy év alatt, hogy az idej ára leghevesebben közepesnek mondható. A paprika ára adataink szerint legállandóbb és az idej ár is ennek megfelelő.

A bemutatott adatok alapján is megállapítható, hogy tényben az árzuhanás a kerti termékek piacán.

Az árak csökkenése azonban csak a múlt évi példátlanul magas árakhoz viszonyítva jelentős.

Mindenesetre ezt a kedvező alkalmat fel kellene használni arra, hogy az ország széles rétegeit rávesztjük a gyümölcsévrre. Ezzel kettős eredményt érünk el.

ÁLLATPIAC

A szarvasmarhaexport terén — mint ismeretes — Olaszország felé van ma számottevő kivitelünk. Az olaszországi kivitelnél azonban igen gyakoriak a minősítési kifogások és éppen emiatt számottevő veszteségeik voltak az Olaszországba szállítóknak. Az olaszoknak csak a pirostarka, kerekcsarvú, erőscsontú állat tetszik, a magyar fajtát és a fekete felét rosszul minősítik. Hasonlóképpen a közeprendű árut sem szeretik, kizárólag csak az extrém árúkat van ma minősítés, ez sem mindig, legfeljebb 60—70—80 százalékból. Mindenestre meg kell állapítani, hogy az olaszoknak ma nagy szükségük van a marhára és éppen ezen az alapon lehetne tőlük jobb minősítést nyerni. Természetesen jó minőségű árut kell küldeni Olaszországba, de meg kell gyorsítani a szállítmányokat, mert nem lehet, hogy szombaton feladott áru kedden érkezék meg a piacra, mert ezalatt az idő alatt romlik a minőség is. A minősítéseket egyébként olasz kereskedők végzik, akik természetesen már a minősítéssel is minél nagyobb hasznot igyekeznek a maguk számára biztosítani.

Csökkenett németországi sertés-kivitel következtében nagy mennyiségű prima áru kerül a budapesti piacra. Az árak emiatt lanyhák, annyira, hogy ma már alig van különbség a szedett sertés és a prima sertésárak között. Ilyen körülmények között a sertésárgóhidakon nagy mennyiségű fémhárakusztal halmozódik fel. Ertesülésünk szerint 200 vagon szirt és 150 vagon szalonnát tárolnak. Zsufolva vannak a sertésárgóhidai hűtők, ezenkívül 100 vagon szirt és 30 vagon szalonnát vittek más hűtőházakba is. Csehország felé mindössze a rohsepek kivitel indult meg és heti 8—10 vagon szállítanak oda. Mivel Olaszországból kedvezőtlen ajánlatok érkeztek, magyar részről tárgyalások indultak meg közvetlenül az olasz kincstárral magyar szirt és szalonna szállítására.

Hat hónap alatt lehet érvényesíteni a honvédelmi szolgáltatással kapcsolatos térítést

A Budapesti Közlöny (hivatalos lap) egyik múlt heti száma közli a igazságügyminiszternek a honvédelmi szolgáltatások béke idején való igénybevételevel kapcsolatban keletkezett térítési és kártérítési követelések érvényesítéséről szóló rendeletét. A rendelet szerint, amennyiben a honvédelmi szolgáltatást béke idején vettem igénybe, a fél a térítésre vagy kártérítésre irányuló követelést hat hónap alatt bárki uton érvényesítheti. A fél a per minden szakában személyesen járhat el; a költségeket a szakértői költségek és díjak kivételére kölcsönösen meg kell szüntetni; az eljárás illetékmentes.

A rendelet a honvédelmi törvény hatálybalépése, vagyis az 1939. évi március hó 11. napja óta keletkezett követelésekre nyer alkalmazást.

Jó hangszere játszani a legnagyobb élvezet. Miskolcra igazán olcsó Reményi országos hírv. kintételezőn vásárolhat: Budapest, VI/15. Király-utca 36—38. Kérjen díjmentes, 51. számú árjegyzéket.

Az Országos Mezőgazdasági Kamara helyzetjelentése

Az Országos Mezőgazdasági Kamara június hónapra vonatkozó jelentése szerint zöldborsóból 19 vagont, zöldbabból 47 vagont vittünk Németországba. Cseresznyéből 4930 mázsa, meggyből 24.590 mázsa ment ki ugyanoda.

A terméértékesítés terén a buza világcipiaci ára tovább morzsolódott és ez a belföldi piacon is éreztette hatását. A megállapított buzaárak megfelelően a gazdák számitásának is így megelegetés kísérte. Ugyanigy, a minőségi buzáért fizetendő magasabb ár is. A rozs ára nyomott maradt, a sörárpa jegyzése még nem indult meg. A zab a múlt hónapban érte el legmagasabb árát s közel maradt a buza árához. Tengeri iránt gyenge volt az érdeklődés s így az árak is csökkentek.

Az állatértékesítésben lényeges változások nem történt, zavartalanul folytak a Németországba és Olaszországba irányuló szarvasmarhákivitel. A vágoállatokban mutatkozó felesleget el lehetett helyezni, mert Németország a megállapított kereten felül 3000 darab vágómarhát, 20.000 darab sertést és 4000 darab borjút vesz át változatlan áron. Az állategészségügyben javulás nem volt észlelhető, a száj- és körömfájás egyes vidékeken felütötte fejét, de enyhe lefolyású volt. A földárakban sincs változás, nagyobb eladások nem történtek. A gazdák nagyrészt befizették adójukat s kevesebb volt az adóhátralék, mint az elmúlt esztendőben. A hitel-helyzet nem módosult, most is csak első helyi betáblázásra kaphatnak a gazdák hitelt. A kamat 7-8%-os. Egyes helyeken munkáshiány mutatkozott s ezért a napszámbekek emelkedtek.

Gabonaraktorozás csak iparengedély alapján gyakorolható

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter — a gazdaságszadalmi ki-
vánságának megfelelően — rendeletet adott ki, amelynek értelmében gabonaraktorozó ipart csak iparengedély alapján szabad gyakorolni.

A rendelet az iparengedély kiadását attól teszi függővé, hogy abban a városban vagy községben, ahol a kérelmező ipart folytatni akarja, valóban szükség van-e még egy gabonaraktorra azokon az üzemeken felül, amelyek ezt már gyakorolják. A rendelet értelmében gabonának kell tekinteni a búzát, a rozst, az árpat, zabot, a tengerit és a kölest. A gabonaraktorozó ipar fogalma alá tartozik a gabona átvétele megőrzés végett azzal a kötelezettséggel, hogy azonos mennyiségű ugyanolyan fajta és minőségű gabonát ad vissza. Szabályozza a rendelet továbbá azokat az ügyleteket, amelyeknél a gabona átvétele olyan adásvételi szerződéssel történik, amelynek értelmében a vételár a gabonának későbbi időpontbeli tözsdei vagy piaci ára alapján állapítják meg.

Iparengedélyt csak az kap, aki a megállapított biztosítékok letette, ipardíját befizette és cégét bejegyeztette, gabonaraktorozás céljára megfelelő raktárhelyiséggel és a felek fogadására megfelelő üzlethelyiséggel rendelkezik, illetve az iparengedély iránti kérvény benyújtásának napját megelőzően öt éven belül csőd, vagy kényszerességi eljárás alatt nem állott. Aki gabonaraktorozó ipar gyakorlására iparengedélyt kér, Budapestén tizezer, törvényhatósági vagy megyei városban ötezer, nagy- vagy kisközségben háromezer pengő biztosítékokat köteles az iparengedély kiadás iránti kérvény benyújtása előtt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban letenni. Ez a biztosíték a kárvételek, pénzbüntetések és pénzbírságok biztosítására szolgál.

A raktárhelyiségre vonatkozó rendelkezések szerint a raktárnak száraznak, tágasnak, a beraktározott gabona kezelésére alkalmasnak, továbbá tűz- és betöréssel ellen megfelelően védettnek kell lennie. Penészes, úszkás, sziszikes vagy bármilyen beteg gabonát beraktározásra átvenni nem szabad.

Az engedélyes ügyleteiről meghatározott alakban és tartalommal két

példányban köteles okiratot kiállítani s azokat egykét üzletfelének átadni. Az okmányok tartalmaznia kell az őrszért számított díjat, a költségeket, a raktározással nyújtott kölcsön összegét és az azután fizetendő kamat, valamint mellékszolgáltatások értékét. Az engedélyes pontos könyveket köteles vezetni s azokat tíz éven át megőrizni. Azok, akik beraktározási üzlettel jelenleg foglalkoznak, a rendelet hatálybalépésének idejétől számított három hónapon belül kötelesek az elsőfokú iparhatóságnál iparjogosítványukat bemutatni (megőrzést végett) s egyúttal az iparüzésnek a rendeletben megállapított feltételeit igazolni. Az iparhatóság döntéséig az ipar folytatható. A közraktárakra a rendelet nem terjed ki.

Biztosítva van a keresztény állatkereskedők fölénye

A földmívelésügyi minisztérium jóváhagyta a keresztény állatkereskedők egyesületének a szervezési tervezetét, amely a zsidótörvény elrendelése szerint a keresztény kereskedelem irányítása alá kívánja helyezni a sertésvásár üzletmenetét. A minisztérium döntése az elmúlt hét közepén érkezett meg az illetékesekhez és a keresztény érdeklőségek körében osztatlan megelegetést keltett. A július 17-iki ferenccvárosi sertésvásáron Teleki Mihály gróf földmívelésügyi miniszter ünnepélyes keretek között nyitotta meg a forgalmat, amely most már az átszervezési terveknek megfelelően nyolcvanaszázaléknál fölényt biztosít a keresztény kereskedők számára. A földmívelésügyi minisztérium a székesfőváros részéről Rosta János dr., a közlekedési ügyszóltály vezetője, a keresztény állatkereskedők országos egyesülete részéről Juresek Béla országgyűlési képviselő és Keszer Ferenc fogadták. Juresek Béla, az egyesület elnöke üdvözölte a minisztert, aki rövid beszédben megköszönte az üdvözlést, majd pedig rámutatott az átszervezett ferenccvárosi sertésvásár keresztény kereskedőinek új feladataira és ki-
tárta, szorgalmas munkára buzdította a megjelenteket. Teleki Mihály gróf földmívelésügyi miniszter ezután kíséretével a sertésvásártérre ment és megnyitotta a piaci forgalmat.

Gazdatudnivalók

Rövegező: SCHANDL JÓZSEF dr.

A gyümölcsök házi feldolgozása

A m. kir. földmívelésügyi minisztérium A gyümölcsök házi feldolgozása címmel Szabó Béla tollából kiadott tájékoztató füzetet adott ki. Attól a megfontolástól vezette, hogy a szobánforgó és a gyümölcstermelők számára nélkülözhetetlen tudnivalók minél szélesebb körben közzétesse válnak, a Vasárnap az alábbiakban teljes egészében közreadja a füzet tartalmát.

(Első közlemény.)

Ma, amikor egyes gyümölcsfajtákból különösen bő termésre számíthatunk, rendkívül fontos az, hogy a piaci értékesítés mellett a gyümölcs feldolgozása is sulyt helyezzünk. A feldolgozással egyrészt megmenthetjük az eladatlan, vagy rosszul értékesíthető termést, másrészt a gyengébb minőségű gyümölcsöt is értékesíthetővé tehetjük, ami a természetes évelőmezőségeket fokozza.

Emellett a feldolgozott gyümölcs népelemezési célt is szolgál és a gyümölcsfogyasztást segíti elő olyan idősokban is, amikor nyers gyümölcs nem kapható.

A földmívelésügyi kormány a gyümölcs feldolgozást elősegíti azzal, hogy egyrészt a feldolgozó üzemeknek, gyáraknak működését támogatja, másrészt a termelőknek indokolt

esetben szilvaaszaló építésére segélyt nyújt és a gyümölcsfeldolgozóknak főszéknél a gazdákhoz kedvezményt ad.

A gyümölcsfeldolgozáshoz azonban nem szükséges mindenkor gyári üzem, mert azt a kis háztartásban is sikerrel végezhetjük. Erről szándékozom a termelőknek útmutatást adni közleményemben.

Vegyük előbb sorjában, hogy a gyümölcsféléket hányféleképpen és milyen módon dolgozhatjuk fel:

- I. mint gyümölcsfajta-készítmény,
- II. mint gyümölcslevet,
- III. mint aszálványt.

Lásuk azonban részletesebben:

- I. A gyümölcsfajta-készítmények.
 1. a feltermekék,
 2. a gyümölcsíz,
 3. a vegyes gyümölcsíz,
 4. a gyümölcssajtok,
 5. a kocsonyás gyümölcsíz.
- II. A gyümölcslé-készítmények.
 1. a gyümölcslé,
 2. a gyümölcslé-szórpók,
 3. a gyümölcslé-kocsonyát,
 4. a gyümölcsléborok,
 5. a gyümölcsecetek.

III. A gyümölcscsalványok
az erre a célra alkalmas különféle szárított gyümölcsök.

(Folytatjuk.)

FRISS SZÉNA ETETÉSE

A jó széna erős illata az emberek egyenmelyikénél fejfájást idéz elő, a friss széna pedig a fogyasztó állatnál béggyadságnak lehet okozója.

A prima elrakott széna izzadni kezd, még és vizes lesz. Ez a jelenléte körülbelül 4-8 hétig tart; ezután a széna elveszti előbbi erős szagát és ízét. Tulajdonképpen a széna takarmányozását csak akkor volna szabad megkezdeni, mikor annak fellemegezése, illetve izzadása véget ért. Különben a ki nem erjedt széna nagy károkat okozhat a gazdának.

Azok az állatok, melyek erjedésben levő szénát kapnak, többnyire erősen izzadnak, béggyadnak lesznek. Ha ilyen szénát nagyobb mennyiségben etetünk, akkor az állatokon emésztési zavarok mutatkoznak: gyomor- és bélgyulladások léphetnek fel, sőt sok esetben a hőmérséklet is lázasan emelkedik. Ürülékük nagyon híg és bűzös lesz. A friss szénát evő lovak felvívódnak, kólikát kapnak, sőt nem ritkán el is pusztulnak.

Ezeknek az emésztési bajoknak közvetlen oka abban keresendő, hogy az erjedésben levő széna ártalmas anyagokat tartalmaz. Éppen ezért ilyen szénát etetni nem célszerű. Ha azonban más takarmány már nem volna készletben, akkor a friss szénát fel kell aprítani (szekesáznai) és szalmával keverve adni az állatok elé.

Különös elővigyázat indokolt fejőtehenek etetésénél; azt a megfigyelést tették bizonyos alpesi vidékeken, hogy a friss szénával etetett tehének teje különösen kis gyermekeknek hasmenéssel kapcsolatos, súlyos emésztési bántalmakat von maga után.

TALAJMUNKAK A SZŐLŐBEN

Alig van növény, mely a talajmunkát annyira meghálálná, mint a szőlő. Ezen nem is lehet csodálkozni, ha megfontoljuk, hogy a talajmunka révén feltárlanak és a gyökerek által felvehetőek lesznek a nyers, különben oldhatatlan táp- és p-nyáiban tartott talajba a csapadékvíz behatol

s így a szőlő számára visszamarad, míg a kemény felület, lejtős talajról (hegyvidéki szőlőkben!) lerohan a csapadékvíz s így a szőlő vízhány-nyal küzdök; a talajmunka irtja a gyomokat, melyek nemcsak a vízelés a tápanyagokat vonják el a szőlőtől, hanem megakadályozzák a talaj fellemegeződését, növelik a tőkék körül a levegő páratartalmát s így elősegítik a gombabetegségek (peronoszpóra, lisztharmat, rothadás) fellépését.

Az első talajmunka a nyitás, melyet a fagyveszély elmúltja után, de okvetlenül rügyfakadás előtt kell végezni.

Ezt követik a kapálások. A kapálások száma attól függ, hogy hány-szor talájkuk tömődöttnek és elgyomosodottnak a talajt. Ezért némely szőlőkben a négyszeri kapálás is elegendő lesz, míg másutt még hatszor is szükséges lesz a talajporhanyítás. Lehetőleg ne kapáljunk közvetlenül eső után, mert akkor a gyomok nem hervadnak el és még lesz erejük újra begyökeresedni.

Az első mélykapálást körülbelül április második felében végezzük. Ezt 15-20 cm. mélyen kell eszközölni. A második ugynevezett bevágó kapálások ideje május vége; ez már csak 10-12 cm. mély legyen. A harmadik kapálás ideje: július eleje. Ezt keverő vagy horoló kapálásoknak szokták nevezni, mert csak felületesen, a gyomok irtása és a legfelső talajréteget porhanyítása céljából végezzük. Ha a talaj augusztus elejére meg-tömődik, akkor ezt jó lesz megismé-telni. Szeptember elején kerül sorra a következő, ugyancsak sekély, ugy-nevezett lágyaszó al. kapálás. Nevét onnan vette, hogy a bogók már kez-denek zsendülni. Ugyanezzel a kapálással kapcsolatban a tőkék alját ki-tányérozuk, hogy a lecsüngő fűrtök szabadon csüngjenek és be ne sá-ro-sodjanak. Mikor pedig a levelek le-hullottak, október végén megkezdik a fedés. Fedésre mindig száraz és porhanyó, széles száros, göröngyös, fagyos földet használunk. A fedést homokon magasabba, agy gránajon alacsonyabba készítsük.

KIS VASÁRNAP

TELEFONBESZELGETÉS

BORCSA:

Halló, Gyurka! Van sok dolgod?
Nyisd a füled! — jó hírt mondom.

GYURKA:

Azt kérde, hogy van-e dolgom?
Előbb beszélj, aztán mondom!

BORCSA:

Nevem napját tartjuk kedden.
Gyertek el majd mind a ketten!

GYURKA:

Jó anyámat megkérdeztem.
Elmehetünk mind a ketten!

BORCSA:

De pompás lesz! Isten veled!
Tehát kedden! — el ne feledd!

GYURKA:

Aranyos vagy! Szervusz, Borcsa!
De legyen ám dióstorta!

MÓRA LÁSZLÓ

A csodálatos
szappanbuborék

IRTA: MÓRA LÁSZLÓ

(Első kötetmény.)

Jószivű királynak és országának nagy örömapja volt. Évekig tartó háboruskodás után legyőzte a Kőszivű királyt és népét.

Kora hajnalban megszólaltak az örömharangok, harsonák, püffögő ágyuk. Még a sárgarigók rezesbandája is rendezett a legszebb császársra. Az örömnök, boldogságnak alig akadt vége.

Hogy még emlékeztetesebb legyen ez a nap, Jószivű király gondoskodott valami gyermeknek szóló érdekességről is. Országszerte kidoboltatta, hogy ebéd után minden fiú, minden lány, aki még nem múlt el tíz éves, jelenjék meg a királyi palota pázsitos nagy udvarán s aki első lesz a labdaversenyben, annak mindent megad, amit csak szeme-szája mekkíván.

Letűt erre olyan mozgolódás, mosakodás, tisztálkodás nagy Örömszárban, hogy tán még a pályásbáb is kilépett a bőléseiből.

Ebéd után már ugy feketélt Jószivű király udvara, akár csak a megbolygatott hangyasomok.

De volt is asztal egy rakáson anyvi, amennyi jelentkező gyerek. S valamennyi dusan megerítve. Valósággal roskadozott a lempompásabb, leghabosabb süteményektől, piskótáktól, csokoládépercekektől. Mert hát a király becsülettel megvendégelte valamennyit a nagy verseny előtt.

Mikor mindnyájan roskadással jönlaktak, azt mondta Jószivű király a versenyezni akaró temérdek kis katonáinak:

— No, fiúk, lányok, megkezdjük a labdaversenyt! Álljatok körbe! Itt a szappanos tálcák, meg a szalma-labdák. Aki a legnagyobb és legszélesebb szappanlabdát tudja fújni, annak a kívánságát tüstént teljesítem.

Nosza, nagy kedvvel láttak hozzá a reménykedők. Egymásután repültek, pukkantak, színeskedtek a szappan-labdák. Egy szökehaj, anyalarcu kis lányka szappanbuborékja olyan hatalmas növekedett, akár a foka feje. Meg is jegyezte az egyik főbíró-mester a királynak.

— Felséges uram, királyom, én bíz' ugy látom, hogy ez a kislány a verseny győztese.

(Folytatjuk.)

Fejtörő:

katlan agg uralkodó

(ú=1) (é=4)

(Megjelölés: Török kőr.)

A FALUSI OTTHON

ROVATVEZETŐ: KÁNYA TERÉZIA

A falusi konyha felszerelése

Ma, a modern technika korában, amikor már a háziasszony is nagyjából újfajta találmányokkal, gépekkel dolgozik a konyhán, amikor már van galuskaszagató gép, vaj-szózó és tejfőző gép, szabályozható burgonyahámzó s mindenütt ismeretes a gyümölcssterilizáló készülék, patentáras befőttesüveg stb., érdekes és tanulságos végigvizsgálni, hogy a „régimódi“ falusi konyhán milyen edények, eszközök használatosak. Érdekes és tanulságos rajtuk végigtekinteni, mert ezek a szerszámok, ha kezdetlegesek és nehézkesek is, mégis olyan anyagból és formában készültek, amelyek céljuknak és rendeltetésüknek igen jól megfelelnek.

Az ecetet és olajat többnyire kőrkorsóban, az aludttejet pedig cserépköcsögekben tartja a falusi háziasszony és bizony ezek az edények eltartásukra a legalkalmasabbak. A sőt fadobozban, cserép-vagy mázas bádogdobozban akasztja falra a gazdasszony, a turót juhórtömölben, kéregdobozban, faedényben, a vaját meg zsírt pedig cserépedényben teszi

el. A tojást gyékényből vagy szalmából font kosarakba rakják polyva, ocsu közé és úgy teszik el télire, a paszulyt, aszalt gyümölcsöt, diót sok helyen vesszőből és tapasztott sárból készített kosarakban a füstös padlárson tartják, hogy a penésztől megvédjék.

Különleges edénykészlete és felszerelése van a falusi konyhának a jellegzetesen magyaros ételek készítéséhez. A szalonnát nyáron sütik, amely legtöbbször két ágafára fektetett, meghegyezett faág, de utabban már a fanyelű vasnyársak is elég általánosak, a rostos sültet pedig három-vagy négylábu rostélyon. Hurrát, kolbászt, oldalast a kemencében, vastepsiben sütik, a nyiri Rétközben pedig egymasmellé kötözött nádszálakra teszik az ételt s úgy rakják be a kemencébe; a gulyást bográcsban, katlanban készítik, a halászlét bográcsban vagy cseréplábasban készítik s a „szakértők“ szerint csak akkor van meg ezeknek az ételeknek jellegzetesen jó ízük és illatuk.

Befőzési tanácsadó

Az ősziarack, kajszinbarack és szilva befőzésnél forrásban lévő vízbe dobjuk bele a gyümölcsöt és lehúzzuk a héját. Az ősziarackot felbevágva, a duranci és kékszilvát magostól szokták eltenni, a kajszinbarackot pedig kettévágva és kimagolva. Amikor a gyümölcs héját lehúztuk, tegyük azt azonnal citromsavas vagy gyengén timsós vízbe, mert a levegőn elveszíti szép világos színét. 1 kg cukorból és 1 liter vízből előfőző cukorszörpöt készítünk s az ősziarackot 5–8 percig, kajszinbarackot 5–6 percig, szilvát pedig 2–3 percig forraljuk benne, aztán szűrőkanállal gyorsan kiszedjük. A kihűtött levét ráöntjük a gyümölcsre és huszonnegy óráig állni hagyjuk, akkor a gyümölcsöt üvegekbe rakjuk és a szörpbe még 20–25 deka cukrot adva, azt újra felforraljuk, megsűrjük és megtöltjük vele a gyümölcseket szorosan telerakott üvegekkel. Szilvának nem is szükséges újabb cukormennyiség, elég, ha átfőzzük kissé az előfőző levét s egy darab vaníliával ízesítjük, mikor kihűlt, feltöltjük vele az üveget. Lezárás után a szilvát 5–6 percig, a kajszinbarackot 6–8 percig, az ősziarackot 8–10 percig sterilizáljuk a forrás megkezdésétől számítva.

A ringlőbefőtt készítéséhez még teljesen zöld, éretlen gyümölcsöt veszünk, meleg vízben megmossuk, a szárát rövidre vágjuk és minden szem gyümölcsöt kötötűvel megszurkálunk a magjáig. Másfél liter vízben feloldunk 1 kg cukrot s a ringlőt 1–2 percig forraljuk benne, aztán mély tálibba tesszük és az újra átfőzött szörpöt ráöntve, másnapig állva hagyjuk. Másnap a szörpöt külön újra átforraljuk s mikor forrásban van, a gyümölcsöt 1–2 percre beletesszük, majd szitára kiszedjük. Ekkor a szörpben feloldunk még literenként 20 deka cukrot, kihűtjük és mikor a ringlőt már üvegekbe rakva egy kanál jó rummal megöntözzük, teleöntjük vele a befőttes üvegeket. Lezárva 8–10 percig gőzben sterilizáljuk.

Az almát, körtét, birset meghá-

mazva szokták befőzni. Amából keményhusu, borizú, még nem teljesen érett példányokat, körtéből józatatu fajtákat válasszunk. Hámozás után a gyümölcsöt citromsavas vízbe dobáljuk, nehogy megbarnuljon. Előfőzéshez 1 liter vízből és 1 kg cukorból szörpöt készítünk és a gyümölcsöt érettsége és fajtája szerint 8–10–15 percig hagyjuk a forrásban lévő szörpben. (Birset a legtovább.) Most a gyümölcsöt porcellántálra gyorsan kiszedjük, a szörpöt lehűtve újból ráöntjük és huszonnegy óráig állni hagyjuk. Másnap a gyümölcsöt üvegekbe rakjuk, kevés darabos fahéjat, néhány szem szegfűszeg és a kissé besűrített szörpöt hozzáadjuk. A körtéhez vaníliát szoktak befőzni. A birsnél feltöltés előtt édesíteni kell a szörpöt, még pedig minden 2 kg gyümölcse 20–25 deka cukrot számíthatunk. Lezárás után az almát 5–6 percig, a körtét és birset 8–10 percig sterilizáljuk.

Az almát, körtét és birset ugy is szokták befőzni, hogy édes és illatos szőlőfajtáknak jól besűrített mustját öntik a befőtthe szirup helyett.

Ecetbe nálunk csak a hámozatlan kékszilvát szokták eltenni. Ilyenkor az előfőzést gyengén ecetes vízben és a rendszerint hosszabb ideig végesszük. Előfőzés után a szilvát kötötűvel megszurkáljuk és a szörpbe gyümölcslágrammonként még 60 deka cukrot és 3–4 kanál borecetet főzzük, aztán fahéjjal és szegfűszeggel ízesítve ráöntjük a szilvára.

A konyakos, rumos befőttes sterilizálás nélkül készülnek. Konyakkal főként meggyet szoktak befőzni, rummal kevert gyümölcsöt. Utóbinnál egy nagy uborkászűveg alája cukrot tesszük és rétegenként különféle cukorporral jól meghintett gyümölcsöt helyezünk el benne. A rétegeket 1–2 kanál finom rummal meglocsoljuk. Mivel a gyümölcsök nem egy időben érnek, az üveget, míg meg nem telik, népos helyen tartjuk lefedve, mikor pedig már tele van, száraz, hűvös kamrába helyezjük. A cukor és a szesz nem engedi megromlani a befőttest.

Aranyszabályok

A tüdőgyulladás megelőzésének első feltétele, hogy a betegségeket ne hanyagoljuk el, mert a hüüléssel kapcsolatban bekövetkező tüdőgyulladás mindig a legveszedelmesebb. Azt szokták mondani, hogy az a beteg, aki a hüüléssel járó tüdőgyulladással fennjár és a saját lábán megy be a kórházba, az többé nem jön ki onnan. Tehát vegyük komolyan a meghüülést, fekdjünk le és hívjunk orvost. Emellett rendkívül vigyázzunk arra, hogy ne érintkezzünk közvetlenül a tüdőgyulladással beteggel. A beteg váladéka ugyanis fertőz. A kórokozókat azok is tovább tudják terjeszteni, akik tüdőgyulladással beteget ápolnak. Nem kell külön hangsúlyozni, hogy a tüdőgyulladással való felépülés után fertőtlenítsük a gondosan tisztítsuk meg azokat a tárgyakat, amelyek a beteggel érintkeznek. Ne felejtjük el sohasem, hogy a tüdőgyulladás igen sok esetben halálos betegség!

Magyar konyha

Hideg gyümölcsleves. 50 deka kimagozott meggyet felfőzünk 12 deci vízben. Tészünk hozzá 10 deka porcukrot, kevés fahéjat, 1 deci bort és egy citrom apróra vágott héját. Forralás után kivesszük a levesből a fahéjat, citromhéjat és 2 deci tejjel elkeverjük. Jól lehűtve találjuk.

(Ugyanígy készíthetjük ribizliből, egresből, málnából, almából, szilvából, körtéből és tetszés szerint édesítjük.)

Paradicsomos káposzta. 50 deka káposztát finom metélőre vágunk és friss paradicsom levében puhára pároljuk. Világos rántást készítünk, beleeresztve egy kis vöröshagymát, hideg vízzel feleresztve az egészet felforraljuk és cukorral ízesítjük. Hagymás rostélyossal, vagy egyben-sült fasírozattal tálalhatjuk.

Turócsusza. ½ kiló lisztből 2 tojással tészát gyurunk, csipet sóval. Kinyújtjuk nem túlságosan vékonyra és ha megszikkadt, kiszagatjuk kétujjnyi széles, rövid darabokra. Sós vízben többszöri kavarással kifőzzük, utána szitára szedjük és hidegvízzel leöntjük. Egy lábasba zsírt tesszünk, kockára vágott friss szalonnát sárgára pirítunk és hozzáesszük a csuszát. Tálaláskor édestéjjellel leöntjük és gyenge reszelt túróval meghintjük. Forrón adjuk fel.

IGAZGYÖNGYÖK

Az ember földből van, amely valamikor csillagként világított. De az ember újra csillaggá világosodhat és belenéz a végtelenségbe. És akkor megtalálja az ő mennyországot.

Mig az emberek egymást gyilkolják, addig fejlődésükkel alant, az állatok sorában fetrengek, nem jutnak fel az igazi Isten megismeréséig, csak hamis istenek: ördögök hatása alatt állanak.

A fegyver szija csak a vállon és szögön tartja a puskát. Egyébként a fegyver tartja a szíjat.

Nézz a rongyhabával játszó kislány szemébe s megtudod, mi az öröm. S nézz a kincsét féltő kapzsi sápadt arcára s megtudod, mi a gyötrelm.

Arany-ezüst beváltás

a legmagasabb napi áron:

Szigeti Nándor és Fia

ékszerésznei,

Budapest, IV. Kecskeméti-utca 9

Julius

23 VASÁRNAP

Apollinár, Lenke

24 HÉTFŐ

B. Kinga, Kriszt.

25 KEDD

Jakab

26 SZERDA

Anna

27 CSÜTÖRTÖK

Pant., Olga

28 PÉNTEK

Ince

29 SZOMBAT

Mária

A nappal tartama: július 29-én 15 óra 06 perc; a hét folyamán 15 perccel fogy. — A hold fénycváltása: első negyed július 23-án.

Egy zarándok kezében maradt a Szentatyja aranygyűrűje

Szokatlan esemény játszódott le július 13-án a Vatikánban. XII. Pius pápa számos zarándokot fogadott, majd az aulában pápai áldást osztott. Az elvonuló zarándok, mint rendesen, most is sorra kezelték a Szentatyának. Amikor XII. Pius pápa befejezte az audienciát és elhagyta a termet, az egyik zarándok rémületen vette észre, hogy a Szentatyja smaragdgyűrűje valahogyan a kezében maradt. Kézcsók közben, nyilván idegességében, annyira megszorította a Szentatyja kezét, hogy a gyűrű lecsúszott és hozzá került. A megijedt zarándok hangosan kiáltani kezdett: „A gyűrű!” Első pillanatban senki sem tudta, miről van szó. Végre is az egyik pápai gardista utána ment a pápának és megkérdezte tőle, nem hiányzik-e briliánsokkal kirakott értékes smaragdgyűrűje. A Szentatyja is csak ekkor vette észre, hogy a gyűrűt elvesztette. Visszament az aulába, ahol a zarándok remegve adta vissza a gyűrűt.

Vitéz Ricsóy Uhlarik Béla megvált főispáni állásától. A Kormányzó Ur a belügyminiszter előterjesztésére vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla dr.-t, Békés és Csongrád vármegyéi főispánját ezektől az állásaitól felmentette és egyben megengedte, hogy részére buzgó szolgálataért elismerésként tudat adják.

Az olasz szabadió mozgalom tagjainak látogatása Budapesten. Az olasz szabadió mozgalom (Dopolavoro) 450 tagja július 18-án délen, különvonattal Budapestre érkezett, ahol a Nemzeti Munkaközpont „Becsüld a munkát” szabadió szervezete fogadta ünnepiesen vitéz Marton Béla elnökkel az élén. Az olasz munkások négy napot töltöttek a magyar fővárosban, majd különvonattal visszautaztak hazájukba.

Ezüstmise és ezüstlakodalom egy családban. A nóránmegyei Herencsény községben ünnepelte meg Pukker István plébános negyedszázados papi jubileumát, aki ugyanakkor egyházi áldásban részesítette nővérén, Varsányi Istvánnal 25 év előtt kötött frigyét. Pappászentelések első papi ténykedése volt a jubilánsnak nővére esketése és most ezüstmiséjekor újból áldásban részesítette az ezüstlakodalmas házaspárt.

Vitéz Keresztes Fischer Ferenc belügyminiszter német kitüntetésére. A Kormányzó Ur a külügyminiszter előterjesztésére megengedte, hogy vitéz Keresztes-Fischer Ferenc m. kir. tanácsos, belügyminiszter a német Sas-rend nagykeresztjét elfogadja és viselje.

A „Hegyközségi Szemle” legutóbbi számában Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszter hosszabbban nyilatkozik a szőlőtelepítési kérdéssről, a hegyközségi működés fontosságáról és a gyümölcsértékesítésről. A lap foglalkozik továbbá a rézgálic-kérdéssel, a gyümölcsaszalással, a barackértékesítéssel, ismertet a legutolsó hetek országos és nemzetközi eseményeit. Piaci rovatában könnyen áttekinthető helyzetképet ad ugy a bor, mint a gyümölcstermelés helyzetéről és piacáról. A „Hegyközségi Szemle” előfizetési díja egy évre mindössze 10 pengő, félévre 5 pengő. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-ut. 25.

Walkó Lajos ny. külügyminiszter a Kereskedelmi Bank elnöke. A Pestii Magyar Kereskedelmi Bank július 18-án tartott rendkívüli közgyűlésén Walkó Lajos dr. ny. külügyminisztert az igazgatóság tagjává, a közgyűlést követően tartott igazgatósági ülésen pedig az igazgatóság elnökvé választották.

A déltiroli németeket átteleptik

A német sajtó értesülése szerint a német és olasz kormány között megegyezés jött létre, hogy az olasz Déltiroli német lakosságát a német birodalomba vándoroltatják. A német lap, amely elsőnek közli a híradást, megállapítja, hogy a mivellet már folyamatban is van. A kérdésben a két kormány között tökéletes az egyetértés, s megoldása Hitler vezér és kancellár annak a beszédének szellemében megy végbe, amelyben örökörvénység nyilvánította Németország és Olaszország jelenlegi határát, a Brenner-vonalat. A déltiroliak visszavándoroltatása kölcsönös egyetértés alapján tervezni folyik. S végérvényesen lebonyolítják, hogy az eddigi szervezeten áttelepülések befejeződjenek.

Halál az uszómecencében. Borbély Kálmán dr. 65 éves nyugalmazott földművelésügyi miniszteri osztálytanácsos július 1-én délelőtt a debreceni nagyerdői strandfürdőtelepen az uszómecencében vízben fulladt. Fürdés közben agyhűdés érte és meghalt. Halálát csak akkor vették észre, amikor a városból felesége telefonon érdeklődött utána és keresésére indultak.

Vasuti szerencsétlenség kétszáz sebesülttel. A varsói helyiérdekű vasutak egyik vonalán július 16-án este borzalmas tömegszerencsétlenség történt, amelynek áldozatai egytől-egyik kirándulók voltak. A varsó — constantini keskenyvágyúny vonalon, a fővárostól 12 kilométerre, két zeufolt kirándulóvonat teljes sebességgel egymásba szaladt. Az olajfűtéses mozdonyok tartályai kigyulladtak és a lángok pillanatok alatt átterjedtek a személykocsokra is. Hat kocsi izépporá zúdult, a visszamaradt rongcsok pedig elégett. A szörnyű szerencsétlenségnek több mint kétszáz sebesültje volt, akik közül heten meghaltak, mielőtt kórházba értek volna velük.

Zemplén megyében nem lesz zsidó kocsmáros. A Zemplén vármegyéhez visszacsatolt községekben most fejeződött be a kocsmarendélek revíziója és az eredmény az, hogy Zemplén vármegyében egyetlen egy kocsmáj sem maradt zsidókézen.

Agrárszociális kongresszus lesz Budapesten

Az agrárszociális ügyek nemzetközi szervezete, amely állandó székhellyel Rómában működik, 1940 májusában Budapesten tartja első kongresszusát. A kongresszust előkészítő bizottság most tartotta értekezletét a Tudományos Akadémián, a szervezet elnökeinek, Franco Angelini egyetemi tanár, a fasiszta nagytanács tagjának elnökele alatt.

Az értekezletet Kovrig Béla dr. egyetemi magántanár, a miniszterelnökség ötödik ügyosztályának vezetője nyitotta meg. Magyar részről az értekezleten megjelent Pemecky Béla földművelésügyi miniszteri osztálytanácsos, egyetemi magántanár és Lengyel Ervin dr., az OTI vezérigazgatója.

Franco Angelini elnök javaslatára a kongresszust előkészítő bizottság megállapította a jövő évben Magyarországon tartandó első nemzetközi agrárszociális kongresszus programját.

Az értekezlet gondoskodott a kongresszust előkészítő magyar bizottság tagjainak megválasztásáról és több fontos kérdést tárgyalt meg a kongresszus sikere érdekében.

A bizottság tagjait a földművelésügyi miniszter nevében vitéz Lukács Béla államtitkár kedden este a városi Ligeti Gundel-étteremben vendégül látta.

Különös bérfizetés. Július 17-én a késő délutáni órákban a fővárosi Hídegkúti-úti vámbhoz hívták a mentőket, ahol Csenyánszky Mátyásné 32 éves házfelügyelő nő összesett. A házfelügyelő nő a Völgy-utca 36. sz. házban lakik s állítólag azért lett rosszul, mert a fizetését kérte a ház tulajdonosától, Artner Rezső 72 éves magánúrnól, aki erre egy üvegpothort vágott hozzá és súlyosan bántalmazta. A házfelügyelőnőt agyrázkózással és zuzott sérülésekkel az Új Szent János-kórházba szállították a mentők.

Egy tizenéveses gimnázista leány halálos szerencsétlensége. Megrendítő szerencsétlenség érte Kussbach Ferenc dr. budapesti ügyvéd 11 éves Gertrud nevű leányát. Az első gimnázista leányka július 12-én délután spirituszforralón akarta uszonnját megitegteni, a gyorsforraló azonban véletlenül felbillent és a spiritusz a kisleány ruhájára omlott és lángba borította. A kisleányt hozzátartozói nyomban a fürdőszobába vitték és zuhannyal eloltották lángoló ruháit, de így is súlyos égési sebeket szenvedett. A mentők Kussbach Gertrudot a Fehérkereszt kórházba szállították, ahol megállapították, hogy harmadfokú égési sebeket szenvedett. A gendos orvosi ápolás már nem segített, a leányka másnap este borzalmas kínok között kiszennvedett.

Egymásnak rohant egy kerékpár és egy motorkerékpár. A július 13-ról 14-re forduló éjszaka Székesfehérvárról kerékpáron Budapest felé haladt Wolff Károly 21 éves úpești gyárimunkás és rokona, Tábori István 10 éves iskolásfiú. Kápolnásnyék közelében hátulról belejűk rohant egy motorkerékpár, amelyet Lindberg Oszkár budapesti magánitzviselő vezetett. Az összeütközés következtében a két kerékpáros az uttestre zuhant, Tábori István koponyalapi törést szenvedett és a helyszínen meghalt, Wolff Károlyt súlyosan sérülten a székesfehérvári kórházba vitték.

Halálra roncsolt egy kisleányt a cséplőgép forgó dobja. Lukatos Róza 14 éves leány Tiszakanyaron cséplés közben beleesett a cséplőgép forgó dobjába. A gép a leány karját kiszakította, fejét összeroncsolta. Azonnal meghalt.

Öngyilkosság a kórházban. Július 13-án délután 4 óra tájban, amikor a Horthy Miklós-kórház orvosi a szokásos délutáni vizitét tartották, megdöbbentő felfedezésre jutottak. A tüdőbetegek osztályán az egyik beteg: Kánya Aranka 30 éves takarítónő nagy vértöbbséggel találták az ágyban. A szerencsétlen nő, aki gége- és tüdőtuberkulózisban szenvedett, betegsége miatti elkeseredésében szánta el magát borzalmas öngyilkosságra. Valahonnan szerezett egy borotvát és azzal a nyakán és mindkét karján felvágta az ereket. A legnagyobb óvatossággal követte el az öngyilkosságot, úgy, hogy a szomszéd ágyban fekvő betegek sem tudtak róla. Magára huzta a takarót és mire felfedezték tőlt, már elvérzett.

Szerencsés autógázolás. Percy Lockwood exetéri (Anglia) lakos gépkocsijával elgázolta Frederick Meardont, akinek jobb lábát hátrabongató roppanással forgácsolta szilánkokká a kocsi első kereke. A mentők az eszméletlen sebesültet kórházba szállították. Amikor magához tért, kitűnt, hogy az ijedségen kívül nem esett semmi baja: az összeroncsolt jobb lábát ugyanígy művegték volt, Lockwoodot a rendőrbizóság új műláb vételére kötelezte.

Meggyilkolta saját gyermekét egy elvetemült apa. Sukod határában a foldeken dolgozó emberek egy csőszkunyóban egy kisleány borzalmasan összeszúrták holttestét találták. A nyomozás során megállapították, hogy a kisleány Vizi Erzsébet 16 hónapos gyermek, Vizi Lajos és felesége gyermeke. A házaspár nagyon rosszul élt s emiatt az asszony néhány hónappal ezelőtt otthagya férjét és anyjához költözött. Az utóbbi napokban Vizi Lajost sűrűn látták az anyós háza körül ólálkodni. Miután Viziné a faluban nyoma veszett, valószínűnek látszik, hogy míg felesége és anyósja a háztól távol voltak, ellopja a kisgyereket s hogy feleségén bosszút álljon, a csőszkunyóban 10 késszúrással meggyilkolta. A csendőrségnek eddig annyit sikerült megállapítani, hogy Vizi Lajos szörnyű tette után a szerb határ felé menekült.

Egy kis mosoly

Grün egy házasságközvetítő révén nősült meg. Egy hét múlva találkozik a házasságközvetítővel, aki megkérdi: — Na, hogy van megegyedve, Grün ur, van-e valami kívánsága? — Oh igen — mondja Grün — szeretném, ha meggyezzer elmondandó a feleségemről azt a sok dicsőítő jelzőt, mert már kezd elmenni a kedvem tőle.

Két kereskedő beszélget. Az egyik nagyon elszontyolodott és kesereg, hogy kevés a vevő, a hangulat borus és az adósok nem fizetnek.

— En ezt nem mondhatnám — mondja a másik.

— Hogy-hog?

— Az én adósaim mind a legderűsebbek.

— Hogyan?

— Ma is tiznél voltam és mikor a pénzemért kértem, mind a szemembe nevetett.

Kohnnak a feleségét temetik, mélységes részvételt áll mellette Grün. Mikor aztán vége a temetésnek, együtt indulnak hazafelé. Utközben azt mondja Grün:

— Te Samu, tudnék neked egy jó pártit.

— De kérlek — fadad ki Kohn — hiszen csak most temettem el a másikat.

— Jó, jó — rángatta a vállát Grün — én csak nem akartam elkészni.

Rövid
történetASSZONYKÉRÉS
IRTA: GÁLL FERENC

Benedek Péteréknél kukoricamorzsolás járja. Vigan ropogva peregnék a szemek a kosárba. Különösen a szilajságát megmutatni akaró Marci legény keze jár gyorsan, akit újkövör szegédítették a gazda cselédnek. Pörről is vele egy csatát, hogy minek hozott le két zsákkal, hisz rájuk éjféledik, amire leszemelik azt a rengeteg esövet.

Hogy a munka jobban haladjon, Benedek néni is közéjük telepedett. Hallgatagon ülnek, csak a kezük jár. Egyszer csak felcsal a kutya odakint. A tanyások érkeznek.

Nagyon megörülnek Kerekes Pista bácsiéknak, mert hozzájuk ritkán látogató vendégek. Mivel a temető mellett laknak a faluvégén.

De Kerekes néni nem kell féltetni, amiért rászánta magát a csizmája sarkának a kopítására. Az asszony természetét hajtotta. Azzal nógatta el férjeurát is. Ma reggel bentjárt a piacra és hallott valamit Benedek Katiról, akinek az őszön volt az eszébejövő Pataki Gyurinak. Annyi mindenfélét összeszorgott az asszonyok, hogy az ördög esztergályosa sem tudná kerekre faragni az igazságot a pletykatuskóbból.

De nem hozta mindjárt szoba a lelke szép menyecske. Inkább kerülgette, mint a círmos a forró kását. Tudta, hogy ugys ráterelődik a szó.

A lelkem szép menyecske pedig otthon ül és a férjét várja. Aki alig hogy bekalazta az ebédet, azt sem mondta merre, hova, csak magára kanyarította a bekocst és csillant. Igaz, az asszonyka sem kérdezte meg a kapun kívánczósok szándékát, mert a falut mélymögébe csiklandozó eset óta keserű haraggal morcoltak egymásra.

Hej, lelket szomorító, cifra csufság utott sebet a békesség arcán!

Pedig nem volt az az ember itálos. Csak rászédtek a kupecok, akiknek egy magkocát adott el tegnap kilenc kis malaccol és a vásár után elhivták áldomásivásra.

Még tizenegy órákor is ott abajgattak a „Fityifirtyi”be”, mivel a füstös Tulipán Jóska is közéjük kandikált és huzta szakadtig a bor mellé virágzó nóátak.

Kis Kata asszonynak meghozták a hirt, hogy az ura törí az asztalt és a tükör középebe célozza a poharakat.

Jaj de felfordult a világ!

A menyecske sápadt és remegett. Hideg verítéket harmatozott a remület a homlokára. Szeretett volna haza futni vagy belemenni a pelypárna alá temetni forró, könnyes arcát, mint a gyermek, aki fél a boszorkánytól, — mert még nem látott részeg embert. De jobban szeretett az urát, minthogy elszaladjon előle. Magára kapta a nagy fekete kendőt és sietett a kocsmá felé.

A „Fityifirtyi”ben igen hangosan verték a duhajkodás cimbalomhurját.

A kis menyecske félénken és lábujhegyen az ablakhoz óvakodott, — mint aki lopni akar. A tarka fűgöny keskeny hasadéka bekukucskált. Csak az egyik kupecot látta, meg a Tulipán Jóska fekete gondorhajas fejét, amint a pult sarkára széldülve ábrándozik. Az urának csak a hangját hallotta. Aki ösztetgeződt már a kupecokkal és a szék lábának is fizette a bort. És olyan hangos, veszett szilajszággal bizonygatott a barátságát, hogy a megtisztelt komák az asztal tetejére ültették hőnek.

Még remegett a menyecske, de lassan erőt bírkóztott belé valami furcsa lelki vihar. Belépett. Az ajtó fölött hajbókáló csengő csilingelésére felbámoltak a borozó cimborák. Egy súlyos mélységű pillanattal csend lett.

A Gyuri fejében forgószélet kavart az asszony megjelenése. A cimborák

röhögni kezdtek és heccelték, hogy így, meg úgy... papucskormány. Elfutotta a vak méreg és paprikavörös arccal leugrott az asztalról. Egyenesen az asszonynak ment. Két öklét a kendős vállára emelte. Morgott valami dorgáló üdvözlést — és bocsaása meg az lsten — meg is ütötte.

A kis asszonyka úgy tántorgott ki a kocsmáján, mint a megkorbaesott lelkiismeret a pokol kapujából.

Az utcán béna csend volt és szuroksétség nyelte magába a házakat. Ugy érezte, hogy minden földi csufságával az ő vállára roskad a világ. A fekete kendő meleg pamutpárnájába zokogta a keserűséget.

Hazafelé könnyezésében csak két éjjeli bakterral találkozott, akik éppen a kocsmá felé tartottak. Otthon meggyújtotta a mécsest és a kanapéra ült virrasztani. Gondolta, hogy csak hajnal felé ténfereg haza az a megbomlott ember. De alig ért a végére a gondolatnak, csattant a kisajtó és csizmák dübörgése közeledett a pitvarraés felé. A két éjjeli bakter támitotta haza Gyurit...

Másnap egy árva szót sem szoltak egymáshoz, csak jártak ki, be, mint a némák, — egymásra sem néző, konok büszkeséggel...

Es most megint ott ül az asszony az olajmécse mellett az öreg kanapén. Várja az urát.

Most korábban jön haza — és egyedül. De nem csuklik az ágyba, mint tegnap, hanem bortól felbokrosodott indulattal rápogánykodik. Tüzes szikrákat nyilazó szeme vérszenes forog és cudarosan lóbálja az öklét a levegőben.

A menyecske nem várja meg a végét, hanem vállára kapja a fekete kendőt és lélegzetfojtva rohan haza...

Már bizony a hogylétük körül sodródik a beszéd fonala, amikor riadt félelemmel megkocogtatja az ablakot.

A nyugalmas csendben beszélgető kukoricamorzsolók feljedenek és megdöbbenve csodálkoznak el a belépő fiatalasszonyon. Abbagyják a morzsolást. Köréjegyűlnek, — hallgatják és vigasztalják...

A magárahagyott Gyuri félrészegen is rájött az esztelenségre. Meglekedezte az asszony elriadása. Minnek is bántaná ezt az ártatlan teremtet? Hiszen nem oka az annak, hogy berugett. Szinte zokogott benne a megbánás. Borfeszett színben látta ugyan még az egészet, de az asszony visszacsalogatására kigondolt egy

szépet.

Visszament a kocsmába. Fülönrán-cigálva ébresztette fel a szundikáló Tulipán Jóska. Ráripant, hogy jössz velem te rücskös! Még betyárossan vallon is rázta, hogy ébredjen elevenre...

Benedekné törölgette a szemét és átölelte a remegő menyecskeágyát. Anyai örök jóssággal sóhajtott fel a szívéből:

— Hát lányom, ha így van a dolog, nem megy vissza ahhoz a rossz emberhez.

Könnyezett a menyecske is, de a megnagyvált arany szemű napja kezdett sugárakat hinteni az arcára. Olyan volt, mint vihar után fészekre találó gerlice.

Kerekes néni egyre vigasztalta és igyekezett kibékülést csinálni. Mert hisz megtörténik az a fiataloknál, hogy összezörrennek valamin és ott-hagyják egymást. De záporos gyorsan szalad, — elfelejtik, kibékülnek... De titokban úgy örült a Kati esetének, mint sovány macska a kövér egernek.

Amint morzsolják a kukoricát, megint felcsal a kutya. Olyan dühös acsarkodással, mint amilyennel a vándorköszörűre, meg a végrehajtóra szokott.

Ki sem érkeznek menni, cigány-muzsika szólal meg az ablak alatt. Elkézd melyen susogó zokogással sirni, hogy „Megvertem az asszonyt, de már meg is bántam...” — és a szobába hangos köszönéssel belép a kis menyecske férje. Nem igen fogadják a szerencsés jóstét-jét, de Pataki Gyuri tovább mondja mondkáját:

— Kedves asszonyanyám, tisztelt uramapám, azért jöttem ide, hogy megkérjem újra a menyecskeágyuk kezét. Ami volt, az volt — ha meg is bántottam boros szóval — tudok én szebben is békülést akarni... Kinn sir a hegedű, a szomorúságotam szeni vonó alá a cigány, én itt benn szép szóval megkérdelem Benedek Katitól, visszajön-e vagy se?

Elhallgatott a hegedű. A szoba közepén álló derékszál ember őszinte megtérése megallo erővel lüktetett a csendben. A szülők csak a szemüket meresztették Gyurira és hűmögtek.

A menyecske arcán meglepődést rajzoló vonások fénybe mosódtak. Körülcirógatta szívét a megbocsátó meleg érzés; hiszen nem a hites ura verte meg, hanem a részeg kupecok és a káromkodtató, mérges gözü bor hatására felszánkódó idegen ember.

Lépett két apró sétatépet az ura felé. A fejét szemérmes finoman le-sütötte, mert a szívében hullámzó szül boldogság pirulóra tüzelte az arcát.

Találja ki!

Ebben a hágóban a világháboru alatt sok har folyt; felvidéki község cukorgyárral; folyó, Esztergombán ömlik a Dunába; szoros, a lengyel határon; Magyarországi legészakibb megyéje volt; felszabadult sajómenti város.

A Találja ki! eredményét a 38-ik számban közöljük.

A 27-ik számban között Találja ki! megfejtése:

ÉVA, IRÓ, ALI, ALÁ, AGA, BÉL, CÉL, MÁK, HEG.

A vastag betűket összeolvasva, a Világkébe

szót kapjuk.

Beérkezett huszonöt helyes megfejtés. Könyvjutalmat küldtünk

Varga Nagy István, Debrecen

(tanya);

Kövágó János (Tapolca)

előfizetőnk címére.

Benedek apa kiköszörülte a torkát. Az asszonykére embervölégnyre szúrta a tekintetét és kirukkolt a felelettel:

— Hát visszaadjuk, ha akarod, — de aztán megbocsútd!

Gyuri magához ölelte a feleségét. Ebben a pillanatban felhangzik az ablak alól egy ropogós csárdás. Olyan remekül csinálta ezt a kioktatott Tulipán Jóska, hogy az örömanának és Kerekes néninek kigördült a könny a szeméből.

Szent lett a béke. Gyurinak visszakerekedett a kedve. Karja közé kapta a menyecske derekát — és eljárták a menyasszonytáncot.

Az öregek mosolygós arccal bókoltak az érdekes lakodalomra. Még mulattak is a Gyuri virágos természetén. Belenyugvó békességgel engedték haza a fiatal párt.

Gyuri a pitvarban magányoskodó rozmaringbokor tövére tépett egy szálát és a kismenyecske hajába tűzte menyasszonyi koszorúját.

Hazaérve a sötét, árvánmaradt szobában, ketten gyújtották meg a mécsest.

Magukra maradtak a tanyázók.

Marci legény győztesen pislogott a falóra tized mutató lapjára, mert Kerekesek sziveskedő segítségével megháttarták a két zsák kukoricát.

Kerekes néni is győztes melege-déssel kanyarította magára a bundát. Vidáman kocogott hazafelé az urával. Boldogságot virágozt a szívbe az a szerencse, hogy az egész falunak ő csevegheti el az asszonykérést.

A mi költőink

EZ AZ EGESZ

Szó nélkül kell tenyérbe köpni és elfojtani sok tarka vágyat. Vagy káromkodva, sirva nyögni, ki tudja mennyi, ki tudja hanyat,

Kullogni kell kolompso után, mint a földnek utolsó barmai. Eget lesni szótlanul s bután, ha tépnek a vércsek karmai.

Fekete életet fehérnek lássam, ha belém rugnak, megbocsássam gyönyörködve az égnek alján.

Mindezt majd halálom napján, ha majd a tudóm utolsó hörög, az öreg pap lelke mért könyörög.

BEKEFFY GÁBOR (Bia)

Aratási himnusz

A cséplőgép bug mint egy nagy domb,

Hallgatni ezt a fulmennek oly jó, Mert benne az élet zenél: Kenyér, édesítő kenyér!

Ilyenkor legnagyobb Ur a paraszt, Búszka lépésről döng a haraszt. Arnyka olyan messze ér: Miként az idő és a Tér!

KUNFÖLDY MAJERSZKY JÁNOS (Kiskőrös)

Egy virágot néztem...

Ifjú tüzzel, lánggal paradicsomkertben mámorvággyal telten egy virágot néztem; szaladtam utána, de el sohasem értem, Életem vonalán csak érte rohantam s mennyi mást elhagytam.

Szívem üzött, hajtott hű, lobogó vágyban s mit örökre vágytam,

egy virágot néztem, boldog ifjú keblén csodás búvárszen. Boldogságot érte hiába kerestem, tőle csak elesszem.

Összetört az élet, mint egy nehéz álom:

Virágtalan tájon egy virágot néztem, s ronccsátépe jártam vad dühöngő vészben,

Kihalt tájra jutva roskadtan, erőtlén sirom alá előttem.

MAJZIK VIKTOR (Nagykőrös)

Mezőgazdasági kirendeltség Kárpátalján

A földművelésügyi miniszter *Ungvar* székhellyel miniszteri kirendeltséget állított fel és annak vezetésével *Zombory Bertalan* dr. miniszteri tanácsost bízta meg. *Zombory Bertalan* a kirendeltség feladatairól és céljairól szólva, kijelentette, hogy gondoskodni fognak arról, hogy *Kárpátalja* mezőgazdaságát és erdőgazdaságát az ország gazdasági vérkeringésébe mielőbb bekapcsolják és hogy ebben az országgrészben az egységes földművelésügyi politikát helyreállítsák, továbbá, hogy *Kárpátalját* minél erősebb gazdasági szálakkal kapcsolják össze az ország más területeivel. A kirendeltség feladata lesz még a *kárpátaljai munkaerőfeleltetőknek* az ország más részeiben munkaalkalmat biztosítani, a *kárpátaljai mezőgazdasági és erdőgazdasági termékeknek* és állatoknak megfelelő piacot szerezni és ennek az országgrésznek a lakosságát vetőmunkákkal és olyan mezőgazdasági terményekkel ellátni, amelyek itt egyáltalán nem, vagy csak nagyon nehezen szerezhetők be. Kijelentette még a kirendeltség vezetője, hogy a mezőgazdasági termékek és állatok jó áron való értékesítésének előmozdítása céljából állandó érintkezést fognak fenntartani az országos jellegű szövetkezetekkel és ezek segítségével és bevonásával a gazdaságszolgálat szövetkezeti szervezkedését minden eszközzel támogatni fognak. Nagyjelentőségű munkát fognak végezni a földbirtok-problémák kérdésében is.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

N. F. Dunaszeg: A fokhagyma-exportóra való bekapcsolódás ügyében tessék a Hangya Termelő, Értékesítő és Fogyasztási Szövetkezetnek, Budapest, IX., Közséktérre u. 30-32. fordulni. — Felkérjük azt az előfizetőt, aki július 17-én csekken 2 pengőtt küldött be a Németországban dolgozó Tóth Kálmán előfizetési díja fejében, hogy küldje a nevezett pontos németországi címét, mert a csekkek szelvényén a címet nem lehet félreérthetetlenül olvasni. A postai bélyegző is annyira elmosódott, hogy azt sem tudjuk megállapítani, hogy az összegget melyik postahivatalnál adták fel. — Nagy Gáspár, Nagytilaj: Előfizetése, amint írja is, július 31-én jár le. Üdvözlét.

VÁSÁR és PIAC

GABONATÖZSDE

Készárúpiac. Újbuza tiszavideki, kisal-
földi 77 kg-os 19.50–19.65, 78 kg-os
19.70–19.85, 79 kg-os 19.90–20.05, 80
kg-os 20.10–20.15, felsőtiszai 77 kg-os 19.40
–19.60, 78 kg-os 19.60–19.80, 79 kg-os
19.80–20.00, 80 kg-os 19.90–20.10, dunai-
tisavideki 77 kg-os 19.40–19.60, 78 kg-os
19.60–19.80, 79 kg-os 19.80–20.00, 80 kg-os
19.90, 20.10, fejmegyei 77 kg-os 19.50
–19.65, 78 kg-os 19.70–19.85, 79 kg-os
19.90–20.05, 80 kg-os 20.10–20.15, dunán-
tali 77 kg-os 19.50–19.65, 78 kg-os 19.70
19.85, 79 kg-os 19.90–20.05, 80 kg-os
20.10–20.15; újrozsa pestvidéki 18.10–18.20,
más szűr. 18.30–18.45; utakarmány-
árpa középminőségű 14.50–14.80; zab
középminőségű 19–19.20, középminőségű
új 17.15–17.45; tengeri tisztaltú 17.30
17.50 pengő métermázsnként.

Határőrségi. Rozs októberre 18.95–
19.97; tengeri augusztusra 17.22–17.24,
szeptemberre 17.43–17.46 pengő méter-
mázsnként.

Magpiac. Árak helyi, vidéki vasutállo-
mra 100 kg-ként minőség szerint:
biborhegy 53–60, repce (olajgyári par-
tis) 24.50–24.75, csillagfű 12.75–13,
expresszboró 17–18, mustár 36–38, új
uradalmi kökém 80–82 P.

Abaktakarmány. Árak métermázsnak-
ként, kicsinyben Budapesten: árpa 100

14.60, borsóhéj 18, búzakarpa 13.70–
14.20, búzatakarmányliszt 15.50–16,
napraforgómag 14.50, kókuszmag 13.70–
14.25, repcefogácsa 12–12.50,
leumagfogácsa 16–16.50, szárított répá-
sajt 12.50, rozskorpa 13.50, melész 10,
halliszt 45 P.

Takarmány. Árak métermázsnaként
pengőben: réti széna 1 ujt 6.50–6.80,
11a ujt 4–6, lucernaszéna 6–9, lóheré-
széna 6, zabosbúkköny-széna 5.50–7.25
pengő.

Tenyészmarhák és járműokrok. 1a
belföldi járműokrok (tarka) és beállítani
való tő 54–58, 1a belföldi járműokrok
(fehér) és beállítani való tő 56–60,
1½ éves üsző 45–55, 1½ éves tő 48–
55, fiatal, friss fejű tehén 75–95 fillér
kg-ként.

Vágómarha. Árjégyes őslényben:
bika, magyar 11a 53–55, tarka 1a 70–
74, 11a 60–68, 11a 46–56, ökrök,
magyar 10a 60, tarka 11a 63–69, 11a 44–
52, tehén, tarka extrém 74, 1a 63–70,
11a 46–61, 11a 38–44, bivaly 38–39,
növédkék extrém 50–68–74, kicsontozni
való 26–36 fillér kg-ként.

Borjú. Árjégyes őslényben: 1a 80–
83, kivételező 90, 11a 71–78, 11a 58–
63 fillér kg-ként.

Juh. Külföldinek megfelelő 1a fiatal
tűri darabonként 50 kg súlyban 44–48.
1a fiatal bárány páronként legalább 80
kg súlyban 50–55 fillér kg-ként, etetés-
ítés után gazdaságban mázsával, 3 kg
súlyonként.

Ló. Könnyűbe kocsiló (hintós és juk-
ker sub.) 620–690, igás kocsiló (nehéz
nyugati fajta) 400–975, igás kocsiló
(könnyű nyugati fajta) 315–550, alá-
rendelt lo 45–300, vágóló 20–220 P da-
rabonként.

Sertés. Uradalmi zsírsertés páronként
340 kg-on fölül 108–104, 94 kg-on alul
98–100, szedettsertés 1a 98–101, 11a
92–94, 11a 86–90, őrsertés 1a 86–
90, 11a 78–82, angol őrsertés 98–103,
angol sonkasertés 1a 98–100, 11a 88–
98 fillér kg-ként.

Vad és vadhus. Öz, gerinc 400–450,
comb 220–290, többi része 30–100 fillér
kg-ként.

Halpiac. Harosa, nagyság szerint 210–
400, ponty 140–240, karsz 120–140,
compó 120–160 fillér kg-ként. Rák da-
rabonként 12–60 fillér.

Zsír és szalonna. Szalonna, olvasztani
való 136–148, sózott 100–200, füstölt
170–240, 145–160, tepertő 160–220,
sertészsír helybeli 148–160 fillér kg-ként.

Baromfi és tojás. Előbaromfi: Tyúk
200–350, csirke, rántani való 110–150,
sütni való 150–280 fillér darabonként.
Lejött baromfi: Tyúk 150–200, csirke,
rántani való 200–300, sütni való 200–
300, ruca hízott 150–200, lud hízott 160–
220, libamáj, nagy 500–1000, kesi
300–650 fillér kg-ként. Tea tojás 10 da-
rabig 8–9, főzőtojás 6–7.5, apró 6–8
fillér darabonként.

Tej és tejtermékek. Teljes tej 30, lefe-
lőzött tej 10–12, aludt tej 80–100, tej-
sajz 180–220, tejfél 110–120 fillér lite-
renként. Centrífugált vaj 320–340, főző-
vaj 280–320, tehénúrt sovány 60–80,
juhúrt 160–200, kevert úrt 140–180,
juhsajt 200–220, trappista 200–250 fillér
kg-ként.

Zöldszé. Sárgarépa 4–12 (csomón-
ként), petrezselyem 4–14 (csomónként),
zeller 2–8 (darabja), kalarabé 2–6 (da-
rabja), karfiol 40–100, vöröshagyma,
makói 12–16, fokhagyma 16–32, csóka
10–20 (csomónként), fejeskáposzta 8–16,
savanyított káposzta 26–32, kelkáposzta
12–24, vöröskáposzta 20–28, fejessaláta
4–10 (darabja), torna 40–120, burgo-
nya, Gillsbaba 12–14, nyári rozs 12–14,
tömött csiperkegomba 20–240, 6l va-
ránya 120–200, szárított 400–800,
uborka, savanyítottai való 10–20, nagy,
salátának való 6–16, zöldpaprika, apró
hegyes 1–4 (darabja), nagy tölténi való
2–12 (darabja), tök, főző 3–8, parad-
icsom 20–52, zöldbab 28–40, vialbab 28–
40, zöldborsó hüvelyes 30–48, csóka 18–
30, paraj tisztított 26–40, feketeterék
10–20 fillér kg-ként. Hónaposretek csomón-
ként 4–10, zöld tengeri darabonként
3–8 fillér.

Gyümölcs. Alma 20–48, körte 20–40,
szilvát 120–160, gyümölcsös 120–300,
cseresznye 40–100, meggy nagyszemű 32–
100, kisszemű 30–40, kajszibarack
15–48, őszibarack fehér 24–38, piros
20–140, ribizli 16–24, sárgadudor, faj
56–160, köszmet 10–30, málna 48–80,
dióhéj 400–500, mogyoróhéj 440–520,
héjazott mandula 400–440 fillér kg-ként.

Fűszer és egyéb. Paprika, édes nemes
420–560, félédes 400–480, rózsá 320–
360, mák, kók 160–180, pergetett mész
180–200, kőmennyag 200–320, szuszap-
pan 96–120, közönséges 68–96 fillér
kg-ként.

Bor. A borpiacra a főtől meglehetősen
jára a terméklátásokat fokozottan
megerősítette és minden remény megal-
lós.

arra, hogy nemcsak mennyiségileg, de
minőségileg is kiváló szüretet fog ened-
ményezni. A csökkent készletek ellendé-
ze az árak lankadtak, kommerszborok mi-
nőségük szerint 2.8–3.4 filléres Malli-
gand-fokozottai áron, jobb urasági tétel-
lek 35–42 filléres litérenkénti áron cse-
relnek gazdát.

Szész. A szeszgyedáruságnál az ősz-
szez szeszfeladásokba e héten is élénk
volt a forgalom és az árak nem változ-
tak.

Gyümölcspálínka. A törkölypálínka
3.75, seprőpálínka 3.75, szilvátörum 6.20
–6.60, eperpálínka 4.40–4.60, borpárlat,
magasfokú 5.50–5.70, aviálási cölöka
3.75–3.85 pengőig terjedő áron kelt el
10.000 litérfokozott (111. táblázat szin-
t + 3% forgalmi adó).

Idegen pénzek vetteli és eladási ára.
Az első szám azt az összeget jelenti,
amelyt kapunk a banktól akkor, ha el-
adunk idegen pénzt. A második azt az
összeget jelenti, amelyet nekünk kell a
banknak fizetni, ha idegen pénzt vásárol-
unk. Száz pengőnél többre kerül száz da-
rabig; Angol font 1600–1620; dollár
340.70–344.70; kanadai dollár 332–337;
holland forint 182.40–184.40 pengő. —
Száz pengőnél kevesebbre kerül száz da-
rabig; Cseh korona 7.50–11.80; lengyel
zloty 61–63; szerb dinár 6.52–7.50;
francia frank 9–9.20; román leu 2.60–
3.45; bolgár leva 3–3.60; olasz lira
16.20–17.90; svájci frank 76.90–77.80
pengő. Ezekhez az árakhoz még a Ma-
gyar Nemzeti Bank által megállapított
hivatalos felárak járulnak.

Vásárok jegyzéke

Július 23, vasárnap: Baja, Jász-
kiser (állatvásár), Törökcsentmik-
lós — **Július 24, hétfő:** Alap, Baja,
Büdszentmiklós, Csákvár (állatvá-
sár), Fehérgyarmat, Gödre, Jászki-
sér, Kunmadaras, Nógrád, Szany
(állatvásár), Szeghalom, Szony, Ti-
szatárján, Verpelét. — **Július 25,
kedd:** Bicske (állatvásár), Csákvár,
Kapur (állatvásár), Lengyeltóti,
Nyágyirtó, Marcali, Szeghalom, Ti-
hany, Túrje, Zalaszántó, Zirc (állat-
vásár), Szombathely. — **Július 26,
szerda:** Alsónémedi, Bicske, Erdő-
csokonya, Iharosberény, Komárom,
Lebény, Lesencetomaj, Nyírmada,
Zirc, Zomba. — **Július 27, csütörtök:**
Csepreg, Hajdudorog, Pellérd. —
Július 29, szombat: Apátfalva, Le-
tenye. — **Július 30, vasárnap:** Fel-
sodabas, Kiskunlacháza (állatvásár),
Szeged, Ujkécske (állatvásár).

Esetleges változásokért felelősséget
nem vállalunk.

Arany- és ezüstpénzek

1939 július 18-án.

Ezüstpénzek: 1 darab egykoronás 33
fillér; kétkoronás 66 fillér; ötkoronás
1 pengő 76 fillér; régi egyforintos 88
fillér.

Színarany kilogrammja 5900 pengő.
Színhezű kilogrammja 90 pengő.

Budapest I.

VASÁRNAP, VII. 23.

8: Szózat. Után: Hangszerek. 8.45:
11.15: Róm. kath. Istentisztelet.
11.15: Evangélikus istentisztelet. 12.20:
Pontos idő: Időjárás és vízállás. 12.35:
Operaházi zenekar. 13.30: „Krasznahorka
búcsú vára”. 14: Hangszerek. 15:
Előadás. 15.45: Munkásdala. 16.30:
„Szegény ember könyve”. 17: Hírek szók-
át és magyar-orosz nyelven. 17.10: „A
Béke barlangja”. 17.40: Zenekari hang-
verseny. 18.30: Előadás. 19: Cigány-
zene. 19.15: Hírek. 19.45: „Asszony a
viharban”. Mark Twain humoreskje.
20: „Zimberl-zombori szépasszony”. Nagy
operett. 23.40: Cigányzene.

HÉTFŐ, VII. 24.

12.10: Zongora. 13: Katonazene. 15.55:
Diákféra. 17.10: Cigányzene. 17.50:
„Alföldi ezrek a napoleoni háború-
ban”. 18.20: Farkas Márta hegedűl.
18.45: „Nyári táplálkozás”. 19.25: Jász.
19.40: Nehány szó a magyar adóssá-
gyártásról. Közzétette a magyar Philis-
nyelk telepéről. 20.20: Mascagni: „Pa-

Mezőgazdasági rádió-előadások

BUDAPEST I.

Július 23, vasárnap d. u. 3 óra:

WESTSIK VILMOS gazd. szak-
tanár: „Talapjelölésztés ősziek
alá”.

BUDAPEST II.

Július 25, kedd, d. u. 6.45 óra:

Mezőgazdasági felőra.

Július 29, szombat d. u. 7.30 óra:

Mezőgazdasági felőra.

rasztbecsület” c. operájának előadása
hangszerekről. 22: Cigányzene. 23:
Hangszerek.

KEDD, VII. 25.

12.10: Cigányzene. 13.30: Hangszere-
zek. 16.20: Mesék. 17.10: Jakab Tarka
zenekara. 18: „Béltört a Csatorna fő-
lött”. Csevegés. 18.20: Cigányzene. 19.25:
„Giesli báró elhagyja Belgrádot”. 19.55:
Pennyng Antal énekel. 20.20: „Buda-
pestben kezdődött”. Hangjáték három
részben. 22: Operaházi zenekar. 23.30:
Tánczene.

SZERDA, VII. 26.

12.10: Balalajka-zenekar. 13.30: Weid-
linger Ede szalonzenekara. 16: Diák-
féra. 17.10: „A magyar szabadság-
hős festője”. 17.40: Hangszerek. 18:
Kisréti hangfelvétel a toklói japán vi-
dullóval állomás magyar műsoráról.
18.50: Történelmi előadás. 19.25: Ma-
gyar nóták két zongorán. 19.55: Versék.
20.25: Egyházi zenekar. 21: Cigányzene.
23: Szalonzenekar.

CSÜTÖRTÖK, VII. 27.

12.10: Hegedű. 13.30: Postászenekar.
16.15: „Röföcski tanácsadó”. 17.10: „Rá-
dió a rádióról”. 17.25: A leventeköz-
képző tanfolyam záróelőadása. 18.20:
„Három tús pohár”. 18.50: Táncmo-
zék. 19.45: „A magyar-orosz kultúra tör-
ténete”. 20.10: „Bécsi muzsika”. 23:
Szalonzenekar. 23: Cigányzene.

PÉNTEK, VII. 28.

12.10: Rendőrszenekar. 13.30: Szalon-
zenekar. 16: Diákféra. 17.10: Vég
Sándor hegedű. 17.40: „Két Ikarus a
huszadik században”. 18.10: „Az én rá-
dióműsorom”. VI. Nagy Izabella és Cse-
lősi József magyar nóták énekel.
19.25: Kiliig hegedű. 19.40: „A ze-
nelő óra”. Szimul. 21.30: Tánczene.
23: Katonazene.

SZOMBAT, VII. 29.

12.10: Hecht Margit zongorázik. 12.55:
Mózesnek Junker Klára énekel. 13.30:
Operettzselek. 16.15: Mesék. 17.10:
Seyffert Aszl török hegedűművés-
sát művel adja elő. 17.40: „Tropaganda
a légvédelem szolgálatában”. 18:
Cigányzene. 19.25: Zenekari hangverseny.
20.35: „A Szepesség humorja”. 21.05:
Tánczene. 22.10: Cigányzene. 23:
Szalonzenekar.

Budapest II.

Vasárnap, VII. 23. 12: Operaházi ze-
nekara. 15.05: Hangszerek. 18.30: Ze-
nekari hangverseny. 19.30: Előadás a
différia elleni harcról. 20: Hírek. 20.20:
Zongora. 20.45: Előadás. 21.15: Cigány-
zene. 22.05: Időjárás. — **Hétfő, VII. 24.**
19.25: Hangszerek. 20: Hírek. 20.20:
Előadás Hamburgból. 20.50: Cigányzene.
21.35: Időjárás. — **Kedd, VII. 25. 17.45:**
Cigányzene. 18.45: Előadás. 20: Hírek.
20.20: Hangverseny. 21.30: Időjárás. —
Szerda, VII. 26. 19.30: Előadás. 20: Hi-
rek. 20.20: Csevegés. 20.40: Hangszere-
k. 21.35: Időjárás. — **Csütörtök,**
VII. 27. 17.25: Cigányzene. 19.30: Elő-
adás. 20: Hírek. 20.20: Hangszerek. 20.45:
Felfedezés. 21.15: Szalonzene. 21.50:
Időjárás. — **Péntek, VII. 28. 19.30:** Elő-
adás. 20: Hírek. 20.20: Dalkör. 20.50:
Mandolinhangverseny. 21.30: Időjárás. —
Szombat, VII. 29. 18: Hangszerek.
18.45: Előadás. 19.30: Felfedezés. 20:
Hírek. 20.20: Hangszerek. 21.30: Idő-
járás.

KIADÓTÁJAJONOS:
„FALU” MAGYAR GAZDA
ÉS FÖLDMÉZSÉGI SZÖVETSEG
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
MAYER EMIL.